

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาการสอนภาษาแบบ
ธรรมชาติในโรงเรียนอนุบาล กรุงเทพมหานคร นำเสนอเป็น 3 ตอน คือ

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากประชากร 17 โรงเรียน
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากกรณีตัวอย่าง 3 โรงเรียน
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากประชากรและกรณีตัวอย่าง

ผลการศึกษาข้อมูลตอนที่ 1 และตอนที่ 2 นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียนที่เป็นประชากรและกรณีตัวอย่าง
2. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูลของโรงเรียนที่เป็นประชากรและกรณีตัวอย่าง
3. การวิเคราะห์ตัวแปรที่ศึกษา คือ ความต้องการสอนภาษาแบบธรรมชาติ การศึกษาให้
เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ และ การดำเนินการสอนภาษาแบบ
ธรรมชาติ ของโรงเรียนที่เป็นประชากรและกรณีตัวอย่าง

ผลการศึกษาข้อมูลตอนที่ 3 นำเสนอโดยการบรรยายสรุปเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการ
สอนภาษาแบบธรรมชาติในโรงเรียนอนุบาลในกรุงเทพมหานคร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากประชากร 17 โรงเรียน

1.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียนที่เป็นประชากร

ข้อมูลที่น่านำมาเสนอเป็นข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียนเรื่องสภาพและปัญหาการสอนภาษาแบบธรรมชาติ และข้อมูลเบื้องต้นที่ผู้วิจัยศึกษา ดังเสนอในตารางที่ 17

ตารางที่ 17 จำนวนโรงเรียนที่เป็นประชากร จำแนกตามข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียน

ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียน	จำนวน
	N=17
1. สังกัด	
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ	2
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	12
กรมการศาสนา	1
สภาสถาบันราชภัฏ	1
กรุงเทพมหานคร	1
2. จำนวนห้องเรียนอนุบาล	
1 - 5 ห้องเรียน	4
6 - 10 ห้องเรียน	8
11 - 15 ห้องเรียน	4
มากกว่า 15 ห้องเรียน	1
3. จำนวนครูผู้สอนชั้นอนุบาล	
1 - 5 คน	3
6 - 10 คน	3
11 - 15 คน	6
15 - 20 คน	2
มากกว่า 20 คน	3

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียน	จำนวน
	N=17
4. จำนวนนักเรียนอนุบาล	
น้อยกว่า 100 คน	5
100 - 200 คน	4
201 - 300 คน	1
301 - 400 คน	4
มากกว่า 400 คน	3
5. อัตราส่วนจำนวนนักเรียนต่อห้องเรียน	
น้อยกว่า 20 คน	4
21 - 30 คน	8
31 - 40 คน	3
มากกว่า 40 คน	2
6. ชั้นประถมศึกษาของโรงเรียน	
มีชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	7
ไม่มีชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	10

จากตารางที่ 11 แสดงว่า โรงเรียนที่เป็นประชากรเป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนมากที่สุด โรงเรียนส่วนใหญ่มีห้องเรียนอนุบาล 6 -10 ห้องเรียน โรงเรียนจำนวนมากมีครูผู้สอนชั้นอนุบาล 11 - 15 คน มีนักเรียนอนุบาลจำนวนน้อยกว่า 100 คน โดยมีอัตราส่วนจำนวนนักเรียน 21 - 30 คนต่อห้องเรียน และโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 รองรับ

1.2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูลของโรงเรียนที่เป็นประชากร

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และ ครูประจำชั้นอนุบาล ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์เป็นข้อมูลที่มาจก แบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียน เรื่อง สภาพและปัญหาการสอนภาษาแบบ

ธรรมชาติ และ แบบสอบถามครูประจำชั้นอนุบาล เรื่อง สภาพและปัญหาการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ด้านสถานภาพส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล ดังเสนอในตารางที่ 18 - 19

ตารางที่ 18 จำนวนผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามข้อมูลด้านสถานภาพส่วนตัว

สถานภาพของผู้บริหาร	จำนวน
	N = 17
1. เพศ	
ชาย	4
หญิง	13
2. อายุ	
ต่ำกว่า 31 ปี	1
31 - 40 ปี	6
41 - 50 ปี	8
มากกว่า 50 ปี	2
3. วุฒิการศึกษา	
ปริญญาตรี	7
ปริญญาโท	9
ปริญญาเอก	1
4. สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา	
ปฐมวัยหรืออนุบาล	4
บริหารการศึกษา	3
อื่นๆ	10
5. ประสบการณ์บริหารโรงเรียนอนุบาล	
1 - 5 ปี	4
6 - 10 ปี	5
11 - 15 ปี	3
มากกว่า 15 ปี	5

จากตารางที่ 18 แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ซึ่งมีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี โดยส่วนใหญ่จะจบการศึกษาดุติปริญญาโท สาขาอื่นๆที่ไม่ใช่สาขาการศึกษา ปฐมวัยและสาขาบริหารการศึกษา มีประสบการณ์การบริหารโรงเรียนอนุบาล 6 - 10 ปี หรือมากกว่า 15 ปี

ตารางที่ 19 จำนวนและค่าร้อยละของครูประจำชั้นอนุบาล จำแนกตามข้อมูลด้านสถานภาพส่วนตัว

สถานภาพของครู	จำนวน	ร้อยละ
N = 126		
1. เพศ		
ชาย	0	0.00
หญิง	126	100.00
2. อายุ		
น้อยกว่า 21 ปี	5	3.97
21 - 30 ปี	32	25.40
31 - 40 ปี	63	50.00
มากกว่า 40 ปี	26	20.63
3. วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	34	26.98
ปริญญาตรี	86	68.25
ปริญญาโท	6	4.76
4. สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา		
ปฐมวัยหรืออนุบาล	28	22.22
อื่นๆ	98	77.78
5. ประสบการณ์สอนอนุบาล		
1 - 5 ปี	48	38.10
6 - 10 ปี	35	27.78
11 - 15 ปี	20	15.87
มากกว่า 15 ปี	23	18.25

จากตารางที่ 19 แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นครูประจำชั้นอนุบาลทั้งหมดเป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.00 ส่วนใหญ่ร้อยละ 68.25 จบการศึกษาปริญญาตรี โดยจบสาขาอื่นๆที่ไม่ใช่สาขาการศึกษาปฐมวัยร้อยละ 77.78 ครูจำนวนมากมีประสบการณ์สอน อนุบาล 1 - 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.10

1.3 การวิเคราะห์ตัวแปรที่ศึกษา

1) ความต้องการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

1.1) การตัดสินใจนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติไปใช้

พิจารณาจากการตัดสินใจของผู้บริหาร และครูประจำชั้นอนุบาล ดังแสดงในตารางที่ 20

ตารางที่ 20 การตัดสินใจนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติไปใช้ ของผู้บริหารโรงเรียน เปรียบเทียบกับครูประจำชั้นอนุบาล

การตัดสินใจนำการสอน ภาษาแบบธรรมชาติไปใช้	ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน	ครูประจำชั้นอนุบาล	
		จำนวน	ร้อยละ
ตัดสินใจนำไปใช้	15	108	85.71
ตัดสินใจไม่นำไปใช้	2	18	14.29
รวม	17	126	100.00

จากตารางที่ 20 แสดงว่าทุกโรงเรียนได้นำการสอนภาษาแบบธรรมชาติไปใช้ โดยที่ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่ตัดสินใจนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติไปใช้ 15 คน จากผู้บริหารทั้งหมด 17 คน และครูประจำชั้นอนุบาลที่ตัดสินใจนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติไปใช้ ร้อยละ 85.71 ของครูประจำชั้นอนุบาลทั้งหมด

ทั้งนี้ ผู้บริหารที่ตัดสินใจนำไปใช้ ให้เหตุผลที่ตัดสินใจว่า คิดว่าการสอนภาษาแบบธรรมชาติจะก่อให้เกิดประโยชน์กับเด็ก และครูที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนต้องการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ครูประจำชั้นอนุบาลที่ตัดสินใจนำไปใช้ให้เหตุผลที่ตัดสินใจว่า คิดว่าการสอนภาษาแบบธรรมชาติจะก่อให้เกิดประโยชน์กับเด็ก ต้องการทดลองเพื่อศึกษาผลที่จะเกิดขึ้น เป็น

นโยบายของผู้บริหาร เป็นการพัฒนาตนเอง และไม่ต้องการสอนด้วยวิธีการแตกต่างจากครูคนอื่น ๆ ผู้บริหารและครูประจำชั้นอนุบาลที่ตัดสินใจไม่นำการสอนภาษาแบบธรรมชาติไปใช้ ให้เหตุผลในการตัดสินใจว่าไม่แน่ใจและไม่รู้ว่าจะนำไปใช้อย่างไรโดยที่ทั้งผู้บริหารและครูประจำชั้นที่ตัดสินใจนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติไปใช้ระบุว่าได้นำไปใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 - 2540

1.2) ความสอดคล้องของความต้องการสอนภาษาแบบธรรมชาติของบุคคลที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูประจำชั้นอนุบาลมีความต้องการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ดังแสดงในตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ความต้องการสอนภาษาแบบธรรมชาติของผู้บริหารโรงเรียนเปรียบเทียบกับครูประจำชั้นอนุบาล

ความต้องการ	ผู้บริหารโรงเรียน	ครูประจำชั้นอนุบาล	
	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ
ต้องการ	17	112	88.89
ไม่ต้องการ	0	14	11.11
รวม	17	126	100.00

จากตารางที่ 21 แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมดและครูประจำชั้นอนุบาลร้อยละ 88.89 ต้องการนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติไปใช้ มีครูประจำชั้นอนุบาลร้อยละ 11.11 ที่ไม่ต้องการนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติไปใช้

ทั้งนี้ ผู้บริหารโรงเรียนที่ต้องการนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติไปใช้ ให้เหตุผลที่ต้องการนำไปใช้ว่า คิดว่าเป็นการสอนที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่เด็ก สอดคล้องกับปรัชญาของโรงเรียน เพื่อด้านกระแสดูแลส่งเสริมให้เรียนอ่านเขียนของผู้ปกครอง และครูส่วนใหญ่ในโรงเรียนต้องการ และ ครูประจำชั้นอนุบาลที่ต้องการนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติไปใช้ ให้เหตุผลที่ต้องการนำไปใช้ว่า คิดว่าเป็นการสอนที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่เด็ก ต้องการทดลองสอนเพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้น เป็นนโยบายของผู้บริหาร และต้องการพัฒนาตนเอง

2) การศึกษาให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

2.1) การศึกษาการสอนภาษาแบบธรรมชาติให้มีความรู้ความเข้าใจ

2.1.1) ความรู้เรื่องการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

จากการตอบแบบวัดความเชื่อในหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติของผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 17 คน และครูประจำชั้นอนุบาลจำนวน 126 คน ปรากฏผลดังนี้

พิสัย (Range) ของคะแนนจากแบบวัดความเชื่อในหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ เมื่อคะแนนเต็ม เท่ากับ 25

ผู้บริหารโรงเรียน	5 - 25 คะแนน
ครูประจำชั้นอนุบาล	0 - 24 คะแนน
ผู้บริหารและครู	0 - 25 คะแนน

มัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) ของคะแนนจากแบบวัดความเชื่อในหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ เมื่อคะแนนเต็ม เท่ากับ 25

ผู้บริหารโรงเรียน	$\bar{X} = 17.00$ ($S.D. = 5.22$)
ครูประจำชั้นอนุบาล	$\bar{X} = 13.96$ ($S.D. = 5.69$)
ผู้บริหารและครู	$\bar{X} = 14.35$ ($S.D. = 5.73$)

ค่าฐานนิยม (Mode) ของคะแนนจากแบบวัดความเชื่อในหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ เมื่อคะแนนเต็ม เท่ากับ 25

ผู้บริหารโรงเรียน	19	คะแนน
ครูประจำชั้นอนุบาล	16	คะแนน
ผู้บริหารและครู	16	คะแนน

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น หมายความว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูประจำชั้นอนุบาลมีความรู้เรื่องการสอนภาษาแบบธรรมชาติอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าตัดสินใจเลือกคำตอบจากแบบวัดความเชื่อในหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ โดยมีพื้นฐานความเชื่อเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยให้เด็กเป็นศูนย์กลางค่อนข้างน้อย

นอกจากนี้พบว่า ความเข้าใจของผู้บริหารโรงเรียนและครูประจำชั้นอนุบาล เกี่ยวกับความหมายของการสอนภาษาแบบธรรมชาติมีรายละเอียด ดังตารางที่ 22

ตารางที่ 22 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนและครูประจำชั้นอนุบาล จำแนกตามความเข้าใจที่มีต่อความหมายของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

ความเข้าใจที่มีต่อความหมายของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ	จำนวน	ร้อยละ
1. ปรัชญาที่เป็นพื้นฐานของการสอนภาษาแบบองค์รวม	7	4.90
2. วิธีการสอนภาษาแบบหนึ่ง	97	67.83
3. วิธีการสอนให้เด็กใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างมีความสุข	32	22.37
4. เทคนิคการสอนภาษาให้เด็กเรียนอย่างมีความสุข	7	4.90
รวม	143	100.00

จากตารางที่ 22 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูประจำชั้นอนุบาลส่วนใหญ่เข้าใจว่าการสอนภาษาแบบธรรมชาติ หมายถึง วิธีการสอนภาษาแบบหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 67.83 โดยผู้บริหารโรงเรียนและครูประจำชั้นอนุบาลร้อยละ 4.90 เท่านั้น ที่เข้าใจถูกต้องว่าการสอนภาษาแบบธรรมชาติ หมายถึง ปรัชญาที่เป็นพื้นฐานของการสอนภาษาแบบองค์รวม

ผู้ที่เข้าใจว่าการสอนภาษาแบบธรรมชาติ หมายถึง วิธีการสอนภาษาแบบหนึ่ง มีความเข้าใจที่แตกต่างกัน ได้แก่ การสอนให้เด็กเรียนรู้ภาษาด้วยตนเองจากสิ่งแวดล้อม การสอนภาษาตามความสนใจของเด็ก การสอนภาษาโดยให้เด็กจำเป็นคำ และการสอนทักษะทางภาษาให้ครบทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียน

2.1.2) วิธีการศึกษาการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

ผู้บริหารโรงเรียนและครูประจำชั้นอนุบาล ใช้วิธีการศึกษาการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ดังรายละเอียดในตารางที่ 23

ตารางที่ 23 ค่าร้อยละของวิธีการศึกษาการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ของผู้บริหารโรงเรียน และครูประจำชั้นอนุบาล

วิธีการศึกษาการสอนภาษาแบบธรรมชาติ	ร้อยละ
	N = 143
1. เข้ารับการอบรมสัมมนา	32.50
2. ไปศึกษาดูงาน	22.50
3. อ่านบทความทางนิตยสาร	20.00
4. สอบถามจากเพื่อนร่วมงาน	12.50
5. อ่านงานวิจัย หรือเอกสารวิชาการ	7.50
6. ศึกษาจากสื่อทัศนูปกรณ์	5.00

จากตารางที่ 23 แสดงว่า วิธีการที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูประจำชั้นอนุบาลใช้ในการศึกษาการสอนภาษาแบบธรรมชาติมากที่สุด คือ การเข้ารับการอบรมสัมมนา รองลงมา ได้แก่ การไปศึกษาดูงาน วิธีการอื่นๆที่ใช้ ได้แก่ การอ่านบทความทางนิตยสาร การซักถามจากเพื่อนร่วมงาน การอ่านงานวิจัยหรือเอกสารทางวิชาการ และการศึกษาจากสื่อทัศนูปกรณ์ ตามลำดับ

นอกจากนี้ยังพบว่า การเข้ารับการอบรมสัมมนาและการไปศึกษาดูงานของผู้บริหารโรงเรียนและครูส่วนใหญ่จะมุ่งศึกษาวิธีการจัดกิจกรรมตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติมากกว่ามุ่งที่จะศึกษาหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติแล้วนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของตน

2.1.3) ปัญหาในการศึกษาการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

ปัญหาในการศึกษาการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ของผู้บริหารโรงเรียนและครูประจำชั้นอนุบาล มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 24

ตารางที่ 24 ค่าร้อยละของปัญหาในการศึกษาการสอนภาษาแบบธรรมชาติของผู้บริหาร
โรงเรียนและครูประจำชั้นอนุบาล

ปัญหาในการศึกษาการสอนภาษาแบบธรรมชาติ	ร้อยละ N = 143
1. ขาดแคลนเอกสารให้ความรู้	46.15
2. ไม่สามารถเข้ารับการอบรม	34.62
3. ไม่รู้จักแหล่งที่จะศึกษาดูงาน	19.23

จากตารางที่ 24 แสดงว่า สิ่งที่เป็นปัญหามากที่สุดในการศึกษา
การสอนภาษาแบบธรรมชาติที่ผู้บริหารและครูระบุในแบบสอบถาม คือ การขาดแคลนเอกสารให้
ความรู้ สำหรับปัญหาที่ครูไม่สามารถเข้ารับการอบรม มีหลายสาเหตุ คือ วันเวลาที่จัดการอบรม
ส่วนใหญ่จะเป็นเวลาทำงาน ค่าใช้จ่ายในการอบรมสูงมาก ไม่ทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัด
การอบรม และ ความจำกัดในด้านความเข้าใจและการใช้ภาษาอังกฤษเนื่องจากการอบรมส่วน
มากจะมีวิทยากรเป็นชาวต่างประเทศ ปัญหาอื่นๆ คือ การไม่รู้จักแหล่งที่จะศึกษาดูงาน และ

จากการวิเคราะห์การตอบแบบวัดความเชื่อในหลักการสอนภาษา
แบบธรรมชาติ พบว่า ครูมีพื้นฐานความรู้ในเรื่องการสอนโดยให้เด็กเป็นศูนย์กลางซึ่งเป็นพื้นฐาน
ที่สำคัญมากก่อนที่จะศึกษาทำความเข้าใจการสอนภาษาแบบธรรมชาติค่อนข้างน้อย ซึ่งเป็น
สาเหตุสำคัญที่ทำให้ไม่สามารถศึกษาการสอนภาษาแบบธรรมชาติให้เกิดความรู้ความเข้าใจ

2.2) การติดตามความเคลื่อนไหวของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

จากการศึกษา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูประจำชั้นอนุบาลมีการ
ติดตามความเคลื่อนไหวของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ดังรายละเอียดในตารางที่ 25

**ตารางที่ 25 การติดตามความเคลื่อนไหวของการสอนภาษาแบบธรรมชาติของ
ผู้บริหารโรงเรียนเปรียบเทียบกับครูประจำชั้นอนุบาล**

การติดตามความเคลื่อนไหวของ การสอนภาษาแบบธรรมชาติ	ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน	ครูประจำชั้นอนุบาล	
		จำนวน	ร้อยละ
ติดตาม	15	97	76.98
ไม่ได้ติดตาม	2	29	23.02
รวม	17	126	100.00

จากตารางที่ 25 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูประจำชั้นอนุบาลส่วนใหญ่
ระบุว่าติดตามความเคลื่อนไหวของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ โดยที่ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน
15 คนจากจำนวนทั้งหมด 17 คน ติดตามความเคลื่อนไหวของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ และ
ครูประจำชั้นอนุบาลร้อยละ 76.98 ที่ติดตามความเคลื่อนไหวของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

ทั้งนี้ ผู้บริหารโรงเรียนและครูประจำชั้นอนุบาลส่วนใหญ่ติดตามความ-
เคลื่อนไหวของการสอนภาษาแบบธรรมชาติจากการเข้าร่วมการอบรมสัมมนา และ การศึกษา
ดูงาน โรงเรียนที่ประชากรส่วนใหญ่ไปศึกษาดูงาน ได้แก่ โรงเรียนสุทัศน์ต์ และโรงเรียนสุขเกษม

3) การดำเนินการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

3.1) การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์

จากการศึกษา พบว่า โรงเรียนที่กำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ใน
การนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติไปใช้มีจำนวน 9 โรงเรียน จาก 17 โรงเรียน โดยกำหนดใน
ลักษณะของช่วงเวลาที่จะนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้ แต่ไม่ได้กำหนดในลักษณะที่เป็น
แผนการนำมาใช้ ทั้งนี้ โรงเรียนที่ไม่ได้กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการนำการสอนภาษา
แบบธรรมชาติมาใช้ ผู้บริหารโรงเรียนให้เหตุผลที่ไม่ได้กำหนดเพราะอยู่ในช่วงของการศึกษาทำ
ความเข้าใจการสอนภาษาแบบธรรมชาติจึงไม่ทราบว่าจะวางแผนการดำเนินการอย่างไร

3.2) การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

จากการศึกษา พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ที่นำการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
มาใช้ เริ่มนำมาจากครูบางคนที่เป็นอาสาสมัคร ซึ่งมีจำนวน 9 โรงเรียน มีโรงเรียนที่ผู้บริหารให้ครู

ทุกคนเริ่มใช้พร้อมกัน จำนวน 6 โรงเรียน และมีโรงเรียนที่ผู้บริหารไม่ได้ส่งเสริมให้นำไปใช้ แต่ครูเป็นผู้เริ่มต้นนำไปใช้เอง จำนวน 2 โรงเรียน

โรงเรียนที่ระบุว่ากำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติไปใช้จำนวน 9 โรงเรียน ไม่สามารถปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เนื่องจากครูส่วนใหญ่มีพื้นฐานในเรื่องการสอนโดยให้เด็กเป็นศูนย์กลางซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญก่อนที่จะนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติไปใช้ค่อนข้างน้อย ทั้งนี้ ผู้บริหารโรงเรียนระบุว่าปัญหาในการนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้ มีรายละเอียดดังตารางที่ 26

ตารางที่ 26 คำร้อยละของปัญหาในการนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้

ปัญหาในการนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้	ร้อยละ
	N = 17
1. ขาดวิธีการพัฒนาครูที่เหมาะสม	48.00
2. ครูเกิดความคับข้องใจที่จะเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอน	28.00
3. ผู้ปกครองไม่เข้าใจและต้องการให้สอนอ่านเขียน	12.00
4. ขาดแคลนสื่อ และอุปกรณ์	8.00
5. เด็กจำเป็นต้องเตรียมตัวสอบเข้าโรงเรียนที่มีชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	4.00

จากตารางที่ 26 แสดงว่า สิ่งที่เป็นปัญหามากที่สุดในการนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้ที่ผู้บริหารโรงเรียนระบุ คือ ขาดวิธีการพัฒนาครูที่เหมาะสม ปัญหาอื่นๆ ได้แก่ ครูเกิดความคับข้องใจที่จะเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนและยึดติดกับการสอนแบบเดิม ผู้ปกครองไม่เข้าใจและต้องการให้สอนอ่านเขียน การขาดแคลนสื่อและอุปกรณ์ และ การที่โรงเรียนไม่มีชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 รองรับทำให้ต้องสอนอ่านเขียนเพื่อให้เด็กไปสอบเรียนต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่โรงเรียนอื่น

3.3) การกำกับดูแล และติดตามผล

วิธีการที่ผู้บริหารใช้ในการกำกับดูแล และติดตามผลการนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้ มีรายละเอียดดังตารางที่ 27

ตารางที่ 27 ค่าร้อยละของวิธีการที่ผู้บริหารใช้กำกับดูแล และติดตามผลการนำการสอน
ภาษาแบบธรรมชาติมาใช้

วิธีการกำกับดูแล และติดตามผล	ร้อยละ N = 17
1. การประเมินการปฏิบัติงานของครูจากการเยี่ยมชมชั้นเรียน	51.11
2. การประเมินจากพัฒนาการทางภาษาของเด็ก	24.44
3. การประเมินจากแผนการสอนของครู	22.22
4. การสอบถามจากผู้ปกครอง	2.22

จากตารางที่ 27 แสดงว่า วิธีการกำกับดูแล และติดตามผลการนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้ที่ผู้บริหารปฏิบัติมากที่สุด คือ การประเมินการปฏิบัติงานของครูจากการเยี่ยมชมชั้นเรียน วิธีการอื่น ๆ ที่ใช้ในการกำกับดูแล และติดตามผล ได้แก่ การประเมินจากพัฒนาการทางภาษาของเด็ก การประเมินจากแผนการสอนของครู และ การสอบถามจากผู้ปกครอง

เป็นที่น่าสังเกตว่าคะแนนจากแบบวัดความเชื่อในหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ของผู้บริหารโรงเรียนและครูประจำชั้นอนุบาลมีค่าใกล้เคียงกัน แสดงว่าระดับความรู้เรื่อง การสอนภาษาแบบธรรมชาติของผู้บริหารโรงเรียนและครูประจำชั้นอนุบาลอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน ดังนั้น การที่ผู้บริหารประเมินการปฏิบัติงานของครูจากการเยี่ยมชมชั้นเรียนจึงทำให้ไม่สามารถติดตามผลการนำไปใช้ได้จริงจัง

3.4) การจัดการเรียนการสอน

3.4.1) วิธีการจัดการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

วิธีการจัดการเรียนการสอนที่ครูประจำชั้นอนุบาลระบุว่าเป็นการสอนภาษาแบบธรรมชาติ มีรายละเอียดดังตารางที่ 28

ตารางที่ 28 ค่าร้อยละของวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ครูประจำชั้นอนุบาลระบุว่าเป็นการ
สอนภาษาแบบธรรมชาติ

วิธีการจัดการเรียนการสอน	ร้อยละ
	N = 126
1. จัดมุมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา	54.49
2. ติดป้ายข้อความ หรือสัญลักษณ์ต่างๆในห้องเรียน	31.41
3. จัดโอกาสให้เด็กได้ใช้ภาษาผ่านกิจกรรม	7.69
4. ติดบัตรคำเรียกชื่อสิ่งของต่างๆในห้องเรียน	6.41

จากตารางที่ 28 แสดงว่า ครูประจำชั้นอนุบาลส่วนใหญ่มีวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ระบุว่าเป็นการสอนภาษาแบบธรรมชาติ โดยการจัดมุมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา ติดป้ายข้อความหรือสัญลักษณ์ต่างๆในห้องเรียน และครูบางส่วนจัดทำบัตรคำเรียกชื่อสิ่งของต่างๆในห้องเรียน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการจัดสภาพแวดล้อมของครูประจำชั้นอนุบาลส่วนใหญ่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เด็กคุ้นเคยกับการใช้ภาษาเขียนแต่ไม่ได้มุ่งเน้นการสื่อสารที่มีความมุ่งหมายจริงกับเด็ก เนื่องจากมีครูเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ระบุว่าการจัดการเรียนการสอนโดยการจัดโอกาสให้เด็กได้ใช้ภาษาผ่านกิจกรรม

3.4.2) การประเมินพัฒนาการทางภาษา

วิธีการที่ครูประจำชั้นอนุบาลใช้ในการประเมินพัฒนาการทางภาษามีรายละเอียด ดังแสดงในตารางที่ 29

ตารางที่ 29 ค่าร้อยละของวิธีการประเมินพัฒนาการทางภาษาของครูประจำชั้นอนุบาล

วิธีการประเมินพัฒนาการทางภาษา	ร้อยละ
	N = 126
1. การสังเกตพฤติกรรมของเด็ก	41.70
2. รวบรวมผลงานของเด็ก	29.96
3. สัมภาษณ์	18.62
4. ทดสอบ	9.72

จากตารางที่ 29 แสดงว่า วิธีการประเมินพัฒนาการทางภาษาที่ครูประจำชั้นอนุบาลใช้มากที่สุด คือ การสังเกตพฤติกรรมของเด็กแต่ไม่มีการบันทึก หรือแปลความหมายอย่างเป็นระบบ วิธีการอื่นๆที่ครูใช้ในการประเมินพัฒนาการทางภาษา ได้แก่ การรวบรวมผลงานของเด็ก การสัมภาษณ์ และมีครูบางส่วนที่ประเมินพัฒนาการทางภาษาโดยใช้วิธีการทดสอบซึ่งเป็นวิธีการประเมินที่แตกต่างจากหลักการของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

3.4.3) ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน

ครูประจำชั้นอนุบาลได้ระบุถึงปัญหาในการจัดการเรียนการสอน มีรายละเอียด ดังแสดงในตารางที่ 30

ตารางที่ 30 ค่าร้อยละของปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูประจำชั้นอนุบาล

ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน	ร้อยละ N = 126
1. ครูไม่มั่นใจว่าการสอนของตนจะถูกต้องตามหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ	54.86
2. ขาดแคลนสื่อและอุปกรณ์	16.67
3. ผู้ปกครองไม่ให้การสนับสนุน	13.89
4. ครูไม่เชื่อมั่นว่าการสอนภาษาแบบธรรมชาติจะช่วยให้เด็กเรียนรู้ภาษาได้จริง	8.33
5. ครูเกิดความกลัวและคับข้องใจที่จะเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนการสอน	3.47
6. ครูต้องรับมือกับนักเรียนจำนวนมากเกินไป	1.39
7. ผู้บริหารไม่ให้การสนับสนุน	1.39

จากตารางที่ 30 แสดงว่า ปัญหาที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนของครูประจำชั้นอนุบาลที่นำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้ คือ ครูไม่มั่นใจว่าการสอนของตนจะถูกต้องตามหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ปัญหาอื่นๆ ได้แก่ ขาดแคลนสื่อและอุปกรณ์ ผู้ปกครองไม่ให้การสนับสนุน ครูไม่เชื่อมั่นว่าการสอนภาษาแบบธรรมชาติจะช่วยให้เด็กเรียนรู้ภาษาได้จริง ครูเกิดความกลัวและคับข้องใจที่จะเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนการสอน ครูไม่รู้ว่า จะจัดการเรียนการสอนอย่างไร ครูต้องรับมือกับนักเรียนจำนวนมากเกินไป และผู้บริหารไม่ให้การสนับสนุน ตามลำดับ

3.5) การประสานงานระหว่างเพื่อนครู

จากการศึกษา พบว่า ครูประจำชั้นอนุบาลส่วนใหญ่ระบุว่า มีกิจกรรมที่ร่วมมือกันระหว่างเพื่อนครู โดยได้ระบุถึงกิจกรรมที่ร่วมมือกันเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ดังรายละเอียดในตารางที่ 31

ตารางที่ 31 ค่าร้อยละของกิจกรรมที่ร่วมมือกันระหว่างเพื่อนครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

กิจกรรมที่ร่วมมือกันระหว่างเพื่อนครู	ร้อยละ
	N = 126
1. การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน	66.90
2. การนิเทศการสอนซึ่งกันและกัน	29.58
3. การวางแผนการจัดกิจกรรมร่วมกัน	2.82
4. การจัดทำสื่อและอุปกรณ์ร่วมกัน	0.70

จากตารางที่ 31 แสดงว่า กิจกรรมที่ครูประจำชั้นอนุบาลส่วนใหญ่ปฏิบัติร่วมกัน คือ การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างเพื่อนครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมอื่นๆที่ครูปฏิบัติร่วมกัน ได้แก่ การนิเทศการสอนซึ่งกันและกัน และการวางแผนการจัดกิจกรรมร่วมกัน ส่วนการจัดทำสื่อและอุปกรณ์ร่วมกันมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้น

3.6) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

กิจกรรมที่ผู้บริหารโรงเรียนระบุว่า เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการสอนภาษา มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 32

ตารางที่ 32 ค่าร้อยละของกิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมเกี่ยวกับ
การสอนภาษา

กิจกรรมที่โรงเรียนจัด	ร้อยละ
	N = 17
1. จัดปฐมนิเทศผู้ปกครองเพื่อแจ้งให้ทราบว่าทางโรงเรียนนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้	56.25
2. อบรมให้ความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาให้แก่เด็ก	43.75
3. ขอความช่วยเหลือจากผู้ปกครองด้านสื่อและอุปกรณ์	6.25

จากตารางที่ 32 แสดงว่า โรงเรียนส่วนใหญ่แจ้งให้ผู้ปกครองทราบว่าทางโรงเรียนนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เมื่อจัดปฐมนิเทศผู้ปกครองใหม่ มีโรงเรียนบางโรงเรียนที่จัดให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ได้แก่ การสัมมนาหรืออบรมให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาให้แก่เด็ก และการขอความช่วยเหลือจากด้านสื่อและอุปกรณ์ผู้ปกครอง ทั้งนี้ ผู้บริหารโรงเรียนและครูประจำชั้นอนุบาลส่วนใหญ่ระบุว่าผู้ปกครองส่วนน้อยที่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียน

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากกรณีตัวอย่าง 3 โรงเรียน

โรงเรียนที่เป็นกรณีตัวอย่าง 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนสุขเกษม โรงเรียนสุขสันต์ และโรงเรียนहरษา

2.1 โรงเรียนสุขเกษม

2.1.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน

โรงเรียนสุขเกษมเป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ตั้งอยู่ในเขตตะวันออกของกรุงเทพมหานคร เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับอุดมศึกษาก่อตั้งมาตั้งแต่ พ.ศ. 2503 และเปิดแผนกอนุบาลเมื่อ พ.ศ.2533 ปัจจุบันมีห้องเรียนอนุบาล 7 ห้องเรียน แบ่งเป็นชั้นอนุบาล 1 จำนวน 3 ห้องเรียน ชั้นอนุบาล 2 จำนวน 2 ห้องเรียน และชั้นอนุบาล 3 จำนวน 2 ห้องเรียน มีครูอนุบาลทั้งสิ้น 9 คน นักเรียนอนุบาล 100 คน โรงเรียนนี้เป็น

โรงเรียนที่เป็นสนามวิจัย เรื่อง การสอนภาษาแบบธรรมชาติและนวัตกรรมอื่นๆ เคยมีการวิจัยเกี่ยวกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติอย่างต่อเนื่องรวม 4 เรื่อง ในระยะเวลา 5 ปี

2.1.2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูล

ผู้บริหารโรงเรียน จบการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาการศึกษาปฐมวัย มีประสบการณ์บริหารโรงเรียนอนุบาล 7 ปี นอกจากทำงานในฐานะผู้บริหารโรงเรียนแล้ว ยังเป็นนักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาปฐมวัย เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในวงการศึกษาปฐมวัย เป็นวิทยากรระดับประเทศที่ให้ความรู้แก่ผู้บริหารและครู เรื่อง การสอนภาษาแบบธรรมชาติ และนวัตกรรมอื่นๆในกลุ่มปรัชญาเดียวกัน

ครูประจำชั้นอนุบาล มีจำนวนทั้งสิ้น 9 คน มีอายุระหว่าง 21 - 30 ปี 3 คน 31 - 40 ปี 5 คน และมากกว่า 40 ปี 1 คน จบการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาการศึกษาปฐมวัย จำนวน 3 คนและสาขาอื่นๆ 4 คน ปัจจุบันครู 2 คนกำลังศึกษาต่อปริญญาตรี และครู 1 คนกำลังศึกษาต่อปริญญาโท มีครู 4 คนซึ่งมีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี และอีก 5 คนมีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 5 ปี ส่วนใหญ่เป็นครูที่มีประสบการณ์การสอนโดยให้เด็กเป็นศูนย์กลาง

ผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาให้แก่นักเรียนอนุบาล มีจำนวนทั้งสิ้น 90 คน ผู้ปกครองส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 64.44 เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยเป็นมารดาร้อยละ 61.11 ส่วนมากมีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และประกอบอาชีพรับจ้าง

2.1.3 การวิเคราะห์ตัวแปรที่ศึกษา

1) ความต้องการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

1.1) การตัดสินใจนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติไปใช้

จากการศึกษา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนได้ศึกษางานวิจัยและเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวกับการสอนภาษาธรรมชาติ และเริ่มสนใจว่าการสอนภาษาแบบธรรมชาติก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเด็กโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านเจตคติที่มีต่อการเรียนรู้ เจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษา ทำให้เด็กรักการอ่านและรักการเขียน ประกอบกับช่วงนั้นกำลังเกิดปัญหาเกี่ยวกับความต้องการของผู้ปกครองที่ต้องการให้เด็กได้เรียนอ่านเขียนตั้งแต่ระดับอนุบาล และผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งซึ่งมีความรู้ในเรื่องการสอนภาษาแบบธรรมชาติได้ให้คำแนะนำว่าควรนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

มาใช้เพื่อแก้ปัญหา ผู้บริหารจึงตัดสินใจที่จะนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน การตัดสินใจที่จะนำมาใช้ทำให้ผู้บริหารเริ่มศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยวิธีการต่างๆ และให้ความรู้แก่ครูในโรงเรียน กระตุ้นให้ครูประจำชั้นอนุบาล 3 เริ่มนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้ก่อน ครูที่เป็นอาสาสมัครจึงสนใจที่จะทดลองสอนภาษาแบบธรรมชาติต่อมาหลังจากที่ครูได้รับความรู้เพิ่มขึ้นและเห็นเห็นความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับเด็กจึงตัดสินใจที่จะนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้ ส่งผลให้ครูคนอื่นๆ ตัดสินใจทดลองจัดกิจกรรมบางกิจกรรมตามอย่างครูที่เป็นอาสาสมัคร และมีครูบางคนที่ไม่ได้เริ่มใช้เพราะไม่รู้ว่าจะต้องเริ่มต้นอย่างไร ปัจจุบันครูทุกคนตัดสินใจนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยตัดสินใจนำมาใช้ไม่พร้อมกัน คือ เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 ที่ครูบางคนเริ่มตัดสินใจที่จะนำมาใช้ จนกระทั่งปี พ.ศ.2539 ที่ครูทุกคนตัดสินใจนำมาใช้

1.2) ความสอดคล้องของความต้องการสอนภาษาแบบธรรมชาติของบุคคลที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษา พบว่า ความต้องการสอนภาษาแบบธรรมชาติของบุคคลที่เกี่ยวข้องแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ผู้บริหารต้องการให้นำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้ และมีครูที่เป็นอาสาสมัครสนใจที่จะทดลองนำมาใช้

ระยะที่ 2 ระยะนี้ผู้บริหารเริ่มให้ความรู้แก่ครูทุกคนในโรงเรียน ครูที่เป็นอาสาสมัครเริ่มต้องการนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้ ครูคนอื่นๆ สนใจที่จะทดลองจัดกิจกรรมบางกิจกรรมตามครูที่เป็นอาสาสมัคร ครูบางคนประยุกต์วิธีการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับอายุของนักเรียนของตน

ระยะที่ 3 หลังจากทีครูทดลองจัดกิจกรรมตามแนวครูที่เป็นอาสาสมัคร และเห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับเด็ก ครูจึงตระหนักว่าการสอนภาษาแบบธรรมชาติก่อให้เกิดประโยชน์แก่เด็ก ครูทุกคนจึงต้องการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

2) การศึกษาให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

2.1) การศึกษาการสอนภาษาแบบธรรมชาติให้มีความรู้ความเข้าใจ

2.1.1) ความรู้เรื่องการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

จากการตอบแบบวัดความเชื่อในหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติของผู้บริหารโรงเรียนและครูประจำชั้นอนุบาลจำนวน 9 คน พบว่า พิสัยของคะแนนของครูประจำชั้นอนุบาล อยู่ระหว่าง 14 – 24 คะแนน โดยมีค่าฐานนิยม เท่ากับ 23 คะแนน เมื่อคะแนนเต็ม เท่ากับ 25 ทั้งนี้ คะแนน (X) ของผู้บริหารโรงเรียน ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) ของคะแนนของครูประจำชั้นอนุบาล ปรากฏผลดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียน	$X = 25.00$
ครูประจำชั้นอนุบาล	$\bar{X} = 20.44$ ($S.D. = 3.58$)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น หมายความว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูประจำชั้นอนุบาลมีความรู้เรื่องการสอนภาษาแบบธรรมชาติอยู่ในระดับสูง แสดงว่าตัดสินใจเลือกคำตอบจากแบบวัดความเชื่อในหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ โดยมีพื้นฐานความเชื่อเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยให้เด็กเป็นศูนย์กลาง และมีความรู้เกี่ยวกับหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ นอกจากนี้ยังพบว่า ครูประจำชั้นอนุบาลตอบแบบวัดความเชื่อในหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ในข้อที่เกี่ยวกับเรื่องการสอนที่มีความหมายได้มากที่สุด และเรื่องการคาดคะเนได้น้อยที่สุด

2.1.2) วิธีการศึกษาการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

จากการศึกษา พบว่า ผู้บริหารเป็นผู้ที่สนใจใฝ่รู้อยู่เสมอ และเป็นผู้ที่เปิดใจกว้างทางด้านวิชาการ หลังจากได้ตัดสินใจนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้แล้ว ได้พยายามศึกษาการสอนภาษาแบบธรรมชาติเพิ่มเติมจากหลายๆแหล่ง ได้แก่ การเข้าอบรมที่มีหน่วยงานต่างๆเป็นผู้จัด ไปศึกษาดูงานที่ประเทศอเมริกา สิงคโปร์ อิสราเอล ออสเตรเลีย อ่านตำรา งานวิจัย เอกสารทางวิชาการ รวมทั้งสนทนากับผู้มีความรู้ และครูได้ศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติจากการถ่ายทอดของผู้บริหาร จากการเข้าอบรม และจากการอ่านเอกสารต่างๆที่ผู้บริหารแนะนำ และที่สำคัญคือการทำที่โรงเรียนเป็นสนามวิจัยเรื่องการสอนภาษาแบบธรรมชาติครูจึงได้สังเกตวิธีการจัดกิจกรรมจากการวิจัย ประกอบกับครุมีโอกาสเข้าฟังคำวิจารณ์วิธีการและผลการวิจัยเกี่ยวกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติจากวงการนักวิชาการอย่างสม่ำเสมอ ครูจึงพยายามทำความเข้าใจกับทฤษฎีทั้งก่อนและควบคู่ไปกับการนำไปประยุกต์ใช้กับ

การสอนในห้องของตน ทั้งนี้ผู้บริหารได้ศึกษาวิธีการนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติไปใช้ด้วยการร่วมกันลองผิดลองถูกและมีการฝึกคิดวิเคราะห์การทำงานอย่างสม่ำเสมอ

2.1.3) ปัญหาในการศึกษาการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

จากการศึกษา พบว่า ปัญหาที่สำคัญคือครูขาดพื้นฐานที่จำเป็นในการรับนวัตกรรมที่เป็นปรัชญาเช่นวัตกรรมการสอนภาษาแบบธรรมชาติ กล่าวคือ มีความรู้ในเรื่องทฤษฎีการสอนภาษาไม่ครอบคลุมเรื่องสำคัญในเรื่องการคาดคะเน และมีทักษะการคิดวิเคราะห์เพื่อเชื่อมโยงทฤษฎีการสอนภาษากับพัฒนาการของเด็กค่อนข้างน้อย แม้ว่าจะได้รับการฝึกฝนมาหลายปีแล้วก็ตาม ปัญหาอื่นๆในการศึกษาการสอนภาษาแบบธรรมชาติ คือ ความจำกัดในเรื่องการใช้ภาษาอังกฤษของครู เนื่องจากเอกสารให้ความรู้ส่วนใหญ่เป็นเอกสารภาษาอังกฤษ ทำให้ครูไม่สามารถศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเอง การจัดการอบรมเรื่องการสอนภาษาแบบธรรมชาติส่วนใหญ่วิทยากรเป็นชาวต่างประเทศ ทำให้ไม่สามารถรับความรู้ได้โดยตรงต้องรอพึ่งจากผู้แปลอีกทอดหนึ่ง เมื่อครูต้องการถามคำถามก็ไม่สามารถถามได้โดยตรง

2.2) การติดตามความเคลื่อนไหวของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

จากการศึกษา พบว่า ผู้บริหารเป็นผู้ที่สนใจติดตามความเคลื่อนไหวของการสอนภาษาแบบธรรมชาติและนวัตกรรมอื่นๆอย่างสม่ำเสมอจากตำรา งานวิจัย และเอกสารทางวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ เป็นสมาชิกนิตยสารทางการศึกษาปฐมวัยหลายฉบับทั้งในประเทศและต่างประเทศ เข้าร่วมประชุมวิชาการด้านการศึกษาปฐมวัยทั้งระดับประเทศและระดับนานาชาติ ศึกษาดูงานเรื่องการสอนภาษาแบบธรรมชาติทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ เข้ารับการอบรมสัมมนาเรื่องการสอนภาษาแบบธรรมชาติเกือบทุกครั้งที่มีผู้จัดการอบรมภายในประเทศ และเมื่อรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆก็จะนำมาถ่ายทอดให้แก่ครู ทำให้ครูได้รับโอกาสที่ดี และได้ติดตามความเคลื่อนไหวของการสอนภาษาแบบธรรมชาติด้วย นอกจากนี้ครูยังติดตามความเคลื่อนไหวของการสอนภาษาแบบธรรมชาติจากการเข้ารับการอบรมและการไปศึกษาดูงานภายในประเทศอย่างสม่ำเสมออีกด้วย

3) การดำเนินการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

3.1) การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์

จากการศึกษา พบว่า ผู้บริหารกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาปฐมวัยไว้ คือ ต้องการพัฒนาเด็กโดยให้เด็กมีความสุข รักการเรียน รักการอ่าน และมีความคิดสร้างสรรค์ นอกจากนี้ผู้บริหารยังต้องการพัฒนาครูจากที่เคยสอนแบบเน้นทักษะทางภาษาและยึดครูเป็นศูนย์กลางมาเป็นการสอนโดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง ให้เด็กเป็นผู้ริเริ่มในการเรียนรู้ และมีแผนในการนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติและนวัตกรรมอื่นๆไปใช้เป็นช่วงๆ โดยขึ้นอยู่กับเรื่องที่โรงเรียนเป็นสนามวิจัยในช่วงนั้นๆเป็นหลัก เช่น เมื่อมีการวิจัยเรื่องเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกันตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ก็จะกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาครูให้สามารถพัฒนาครูให้จัดประสบการณ์ดังกล่าวให้กับเด็กได้ และดำเนินการต่างๆ เช่น ให้ครูสังเกตการสอนของผู้ทำวิจัย ให้ผู้ทำวิจัยให้ความรู้แก่ครูในเรื่องเกี่ยวกับพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กและแนวคิดในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกัน เป็นต้น

3.2) การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

จากการศึกษา พบว่า การปฏิบัติแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1) การพัฒนาครู สิ่งที่ผู้บริหารเน้นมากในการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ คือ การพัฒนาครู โดยมีหลักในการปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาครูว่า " มนุษย์ทุกคนพัฒนาได้ ใฝ่ดี " ผู้บริหารพยายามพัฒนาครูให้สามารถสอนแบบเตรียมความพร้อมตามแนวของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ คือ สอน 6 กิจกรรมหลัก ซึ่งได้แก่ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมในวงกลม กิจกรรมศิลปะ กิจกรรมมุมประสบการณ์ กิจกรรมกลางแจ้ง และเกมการศึกษา ซึ่งเป็นการพัฒนาให้ครูสามารถสอนโดยให้เด็กเป็นศูนย์กลางในสวนนี้ใช้เวลาประมาณ 2 - 3 ปี จากนั้นจึงให้ความรู้เรื่องการสอนภาษาแบบธรรมชาติ พร้อมทั้งนี้โรงเรียนได้พัฒนาครูให้สามารถจัดกิจกรรมการสอนศิลปะแบบร่วมมือ (Cooperative Art) กิจกรรมตามแนวของ Matal Program ให้กระบวนการในการวางแผน ทบทวน และปฏิบัติ (Plan Do Review) ตามหลักสูตร High Scope ซึ่งเป็นนวัตกรรมภายใต้ปรัชญาเดียวกัน คือ คอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist) ควบคู่ไปด้วย โดยยังคงเน้นหลักการสอนโดยให้เด็กเป็นศูนย์กลางอย่างต่อเนื่องเมื่อครูเริ่มมีความรู้ความเข้าใจ ครูที่เป็นอาสาสมัครจึงเริ่มจัดกิจกรรมตามที่ตนเข้าใจ และเริ่มสังเกตเห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับเด็ก ต่อมาครูคนอื่นๆจึงเริ่มจัดกิจกรรมตาม และประยุกต์กิจกรรมเหล่านั้นให้เหมาะสมกับนักเรียนในความรับผิดชอบของ

ตน ขณะเดียวกันผู้บริหารก็ยังคงให้ความรู้แก่ครูอย่างสม่ำเสมอ และได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาเยี่ยมชมโรงเรียนเพื่อให้ข้อคิดเห็นกับครูอีกด้วย

2) สื่อ และวัสดุอุปกรณ์ ผู้บริหารกล่าวว่าเมื่อนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้ ต้องจัดหาหนังสือที่เหมาะสมสำหรับเด็กเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก และต้องใช้วัสดุประเภทกระดาษและเครื่องเขียนจำนวนมากขึ้น แต่ทางโรงเรียนไม่ได้ประสบปัญหาในการจัดการงบประมาณในส่วนนี้มากนัก เนื่องจากผู้บริหารมีเครือข่ายการทำงานที่เกี่ยวข้องกับสำนักพิมพ์ จึงสามารถจัดซื้อหนังสือในราคาต่ำกว่าราคาตามท้องตลาด และ ฝ่ายจัดซื้อของโรงเรียนมีความสามารถในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ในราคาต่ำกว่าราคาทั่วไปอีกด้วย

3.3) การกำกับดูแล และติดตามผล

จากการศึกษา พบว่า ผู้บริหารและครูร่วมกันประเมินการปฏิบัติงาน โดยผู้บริหารพยายามพัฒนาให้ครูสามารถคิดวิเคราะห์เพื่อประเมินตนเอง (Self Reflection) เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โดยยึดหลักการของการสอนภาษาแบบธรรมชาติเป็นสำคัญ นอกจากนี้ผู้บริหารยังกระตุ้นให้ครูจัดทำพอร์ตโฟลิโอ (Portfolio) เพื่อประเมินการปฏิบัติงาน โดยปฏิบัติติดต่อกันมาเป็นเวลาประมาณ 2 ปี วิธีการอื่นๆที่ใช้ควบคู่กันไป ได้แก่ ตรวจบันทึกการสอนและติดตามผลการปฏิบัติจริง นิเทศการสอนของครู และให้คำแนะนำแก่ครูตามโอกาส ทั้งนี้ผู้บริหารจะประเมินครูตามความแตกต่างของครูแต่ละคนแต่ต้องอยู่บนพื้นฐานที่ว่าครูต้องอุทิศตนเพื่องานและรักษามาตรฐานคุณภาพวิชาชีพ มีการติดตามความก้าวหน้าของเด็กด้วยการศึกษาผลงานเด็กและการสนทนากับเด็ก และประเมินความสนใจและความเข้าใจของผู้ปกครองด้วยการสนทนาและสอบถามจากผู้ปกครอง

3.4) การจัดการเรียนการสอน

3.4.1) วิธีการจัดการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

1) พฤติกรรมการสอนภาษาแบบธรรมชาติ พบว่า

พฤติกรรมการสอนของครูส่วนใหญ่สอดคล้องกับหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ โดยที่ ครูแสดงพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างมากที่สุด เช่น เมื่อครูอ่านหนังสือให้เด็กฟัง ครูจะถือหนังสือ เปิดปิดหนังสืออย่างถูกวิธีให้เด็กเห็น และชี้คำขณะที่อ่านให้เด็กฟัง หรือ เวลาที่เด็กให้ครูเขียนเพื่อสื่อความหมายครูจะเขียนให้เด็กเห็นเพื่อให้เด็กสังเกตลีลามือของครู และครูจะออกเสียงคำขณะที่เขียนด้วย

ตัวอย่างพฤติกรรมที่ครูจัดประสบการณ์ให้เด็กตามหลักการสื่อสารที่มีความหมาย ซึ่งเป็นการสอนภาษาโดยมีพื้นฐานจากประสบการณ์จริงที่มีความหมายต่อเด็ก เช่น

ครูสนทนากับเด็กเรื่องการไปทัศนศึกษาที่ซาฟารีเวิลด์และเขียนรูปหัวใจ ล้อมรอบวันที่จะไปทัศนศึกษาในปฏิทินไว้เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้อ่านปฏิทินตามความมุ่งหมายจริง ต่อมาเมื่อครูจัดประสบการณ์และสนทนากับเด็กเกี่ยวกับเรื่อง "เสือ" ครูถามเด็กๆว่า

ครู : เราจะได้ไปดูเสือของจริงวันที่เท่าไรเอ่ย ใครจำได้บ้างคะ

เด็กๆ : (ชี้ไปที่วันที่มีรูปหัวใจล้อมรอบ) วันที่หัวใจ

ครู : ใช่แล้วค่ะ วันที่มีรูปหัวใจ คือ วันที่ 28 กุมภาพันธ์นะคะ

ตัวอย่างพฤติกรรมของครูตามหลักการสร้างความรู้สึกเชื่อมั่น ซึ่งเป็นการสอนภาษาโดยการจัดประสบการณ์อย่างเหมาะสมกับพัฒนาการเด็ก และงานที่让孩子เขียนต้องเป็นสิ่งที่ครูมั่นใจว่าเด็กทำได้ เช่น

เมื่อครูสนทนากับเด็กเกี่ยวกับการแสดงสีหน้าของเด็กๆ และสรุปร่วมกับเด็กว่ามีอยู่ด้วยกัน 4 แบบ คือ หน้าโกรธ หน้าบึ้ง หน้าร้องไห้ และหน้ายิ้มแย้ม ครูจึงจัดทำแผนภูมิเพื่อสำรวจความคิดเห็นของเด็กว่าชอบคนที่แสดงสีหน้าอย่างไร โดยครูเขียนคำว่า "หน้าโกรธ และหน้าบึ้ง" ให้เด็กๆดูก่อน เมื่อจะต้องเขียนคำว่า "หน้าร้องไห้" ครูจึงถามเด็กๆว่า

ครู : ไหนใครจะช่วยครูเขียนคำว่าหน้าบึ้ง

น้องโตม: (ยกมือ และเดินออกมาที่หน้าชั้น)

ครู : เด็กๆดูน้องโตมนะคะ ครูเขียนคำว่าหน้า 2 ครั้งแล้ว ทั้งหน้า

โกรธ (ชี้คำขณะที่ย่อ) แล้วก็หน้าบึ้ง (ชี้คำขณะที่ย่อ)

ต่อไปก็หน้าร้องไห้ (ส่งปากกาให้น้องโตมเขียนคำว่าหน้า)

พฤติกรรมที่พบน้อย คือ การส่งเสริมให้เด็กได้คาดคะเนคำที่จะอ่าน หรือคิดประดิษฐ์สัญลักษณ์หรือคิดสะกดเพื่อการเขียน และสำหรับครูบางคนไม่พบพฤติกรรมนี้เลย

2) การจัดสภาพแวดล้อมและสื่อ พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมและสื่อของทุกห้องเรียนมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาอย่างสอดคล้องกับหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ซึ่งพิจารณาจากบริเวณทั่วไปในห้องเรียนมีร่องรอยการใช้ภาษาที่มีความหมายต่อเด็กจากกิจกรรม เช่น การจัดโอกาสให้เด็กได้เขียนชื่อของตนเองจากการเขียนชื่อ

มาโรงเรียน เด็กเขียนชื่อหรือเขียนบรรยายที่ผลงานศิลปะ หรือแผนภูมิต่างๆที่เด็กและครูร่วมกันจัดทำป้ายนิเทศ ป้ายประกาศ บอร์ดข่าวสารหรือปฏิทินที่เด็กและครูร่วมกันทำ นอกจากนี้ ยังพบว่าทุกห้องเรียนแบ่งพื้นที่ในห้องเป็นมุมประสบการณ์ โดยที่มุมประสบการณ์ทุกมุมมีวัตถุประสงค์อุปกรณ์ที่หลากหลายที่เปิดโอกาสให้เด็กได้อ่านเขียนจากภาษาที่อยู่รอบตัว และเด็กมีโอกาสที่จะเลือกทำกิจกรรมตามความสนใจ มุมประสบการณ์ที่จัดไว้ ได้แก่ มุมหนังสือ มุมเขียน มุมศิลปะ มุมบทบาทสมมติ มุมบล็อก มุมวิทยาศาสตร์ และมุมนิทรรศการ ทั้งนี้ที่มุมหนังสือจะมีหนังสือโดยเฉลี่ยห้องเรียนละ 64 เล่ม และค่าเฉลี่ยจำนวนหนังสือต่อจำนวนเด็ก เท่ากับ หนังสือ 4 เล่ม ต่อ เด็ก 1 คน

3.4.2) การประเมินพัฒนาการทางภาษาของเด็ก

จากการศึกษา พบว่า ครูประเมินพัฒนาการของเด็กโดยการสังเกตพฤติกรรม สนทนา และการรวบรวมผลงานของเด็ก ทั้งนี้ครูจะสังเกตพฤติกรรมเด็กและจดบันทึกไว้เป็นช่วงๆ อย่างไม่เป็นระบบ แล้วเขียนรายงานพฤติกรรมเด็กให้ผู้ปกครองทราบตามแบบบันทึกของโรงเรียน ครูส่วนใหญ่ไม่ชอบจดบันทึกหรือเขียนรายงานพฤติกรรมของเด็กโดยคิดว่าเป็นภาระที่มากเกินไป แต่ครูจะสนใจผลงานศิลปะและคำบรรยายภาพของเด็ก โดยได้ให้ข้อมูลว่าจะช่วยให้ทราบความก้าวหน้าของเด็กได้ดี ในสมุดบันทึกพัฒนาการมีตัวบ่งชี้ในการประเมินพัฒนาการทางภาษาบ้างแต่ไม่ละเอียด นอกจากนี้ยังเริ่มศึกษาและทดลองใช้ พอร์ทโฟลิโอในการประเมิน

3.4.3) ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน

จากการศึกษา พบว่า ปัญหาที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอน คือ ครูมีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการสอนภาษาไม่ครอบคลุมในเรื่องการคาดคะเน และยังไม่สามารถเชื่อมโยงพฤติกรรมการสอนของตนกับหลักการบางส่วน จึงทำให้เกิดความไม่มั่นใจว่าการจัดการเรียนการสอนของตนจะถูกต้องตามหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ทำให้ครูมักจะถามคำถามเกี่ยวกับความถูกต้องของการจัดการเรียนการสอนของตนบ่อยๆ และครูแก้ปัญหาด้วยการปรึกษาผู้บริหาร หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครูคนอื่นๆ

3.5) การประสานงานระหว่างเพื่อนครู

จากการศึกษา พบว่า ครูทำงานร่วมกันเป็นคู่ โดยใช้เทคนิค Peer Coaching ครูที่สอนอยู่ในระดับชั้นเดียวกันจะทำงานร่วมกันเป็นคู่ ซึ่งมักจะเป็นการคิดวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับการสอนทั่วไปและการสอนภาษาแบบธรรมชาติ นอกจากนี้ยังมีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันโดยครู

ที่ไปเข้ารับการอบรมมาถ่ายทอดความรู้ให้เพื่อนทั้ง และ ผู้บริหารได้จัดให้มีมุมความรู้สำหรับครู ซึ่งจัดให้มีหนังสือให้ความรู้สำหรับครูซึ่งจัดไว้ที่น่าสนใจซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ครูได้แลกเปลี่ยนความรู้กันอย่างสม่ำเสมอ

3.6) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

จากการศึกษา พบว่า โรงเรียนให้ความรู้แก่ผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอในเรื่องของการจัดกิจกรรมอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก และการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ทั้งในลักษณะของการจัดกิจกรรม และจัดทำเอกสารให้ความรู้ ที่สำคัญ คือ โรงเรียนเคยเป็นสนามวิจัยเรื่องโปรแกรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการรู้หนังสือขั้นต้นของเด็กวัยอนุบาล ซึ่งผู้ปกครองส่วนหนึ่งของทุกชั้นเรียนอนุบาลเป็นกลุ่มเป้าหมายของการวิจัยด้วย จากการวิจัยทำให้ครูเห็นแบบอย่างของการจัดให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และ ทำให้ผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของการวิจัยเห็นความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของโรงเรียนและสามารถจัดประสบการณ์ให้กับเด็กอย่างสอดคล้องกับหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

2.2 โรงเรียนสุขสันต์

2.2.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน

โรงเรียนสุขสันต์เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ตั้งอยู่ในเขตตะวันออกของกรุงเทพมหานคร เปิดทำการสอนระดับเด็กเล็กและระดับอนุบาล ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ.2523 ปัจจุบันมีห้องเรียนอนุบาล 10 ห้องเรียน แบ่งเป็นชั้นอนุบาล 1 จำนวน 3 ห้องเรียน ชั้นอนุบาล 2 จำนวน 4 ห้องเรียน และชั้นอนุบาล 3 จำนวน 3 ห้องเรียน มีครูอนุบาลทั้งสิ้น 34 คน นักเรียนอนุบาล 268 คน เป็นโรงเรียนที่ประชากรส่วนใหญ่ไปศึกษาดูงานเรื่องการสอนภาษาแบบธรรมชาติ และ เป็นแกนนำในการจัดอบรมเรื่องการสอนภาษาแบบธรรมชาติและนวัตกรรมอื่นๆ

2.2.2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูล

ผู้บริหารโรงเรียน จบการศึกษาปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา มีประสบการณ์บริหารโรงเรียนอนุบาล 17 ปี นอกจากทำงานในฐานะผู้บริหารโรงเรียนแล้วยังเป็นเลขาธิการของมูลนิธิซึ่งเป็นแกนนำที่สำคัญในการเชิญวิทยากรชาวต่างประเทศมาจัดอบรม เรื่องการสอนภาษาแบบธรรมชาติและนวัตกรรมอื่นๆ นอกจากนี้ยังเป็นเป็นแกนนำในการจัดการศึกษาตามเรื่องการสอนภาษาแบบธรรมชาติที่ประเทศอิสราเอล

ครูประจำชั้นอนุบาล มีจำนวนทั้งสิ้น 10 คน มีอายุ 21 – 30 ปี 4 คน อายุ 31 – 40 ปี 6 คน จบการศึกษาปริญญาตรีสาขาการศึกษาปฐมวัย 2 คน สาขาอื่นๆ 6 คน ปัจจุบันครู 1 คนกำลังศึกษาต่อปริญญาโท มีครู 3 คนมีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี และครูอีก 7 คน มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 5 ปี ครูมีประสบการณ์การสอนทั้งแบบอ่านเขียน และการสอนโดยให้เด็กเป็นศูนย์กลาง

ผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาให้แก่ักเรียนอนุบาลมีจำนวนทั้งสิ้น 195 คน ผู้ปกครองส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 76.41 เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยเป็นมารดาร้อยละ 73.33 ส่วนมากอายุระหว่าง 31– 40 ปี จบการศึกษาปริญญาตรีและประกอบอาชีพรับจ้าง

2.2.3 การวิเคราะห์ตัวแปรที่ศึกษา

1) ความต้องการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

1.1) การตัดสินใจนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติไปใช้

จากการศึกษา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนได้อ่านพบบทความเกี่ยวกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติในนิตยสารการศึกษาปฐมวัยของต่างประเทศ จึงได้เสนอแนะและกระตุ้นให้ครูคนหนึ่งทดลองจัดกิจกรรมตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ หลังจากทดลองแล้วเห็นเกิดการเปลี่ยนแปลงเด็ก จึงได้ตัดสินใจกำหนดเป็นปรัชญาและนโยบายของโรงเรียน หลังจากนั้นจึงเริ่มให้ความรู้แก่ครูด้วยตนเอง ในระยะแรกครูบางส่วนไม่ต้องการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนการสอนของตนเองเนื่องจากกลัวว่าถ้าสอนภาษาแบบธรรมชาติเด็กจะไปสอบเรียนต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ไม่ได้ แต่ก็ตัดสินใจทดลองนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้เพราะเป็นนโยบายของผู้บริหาร และมีครูบางส่วนที่ตัดสินใจสอนภาษาแบบธรรมชาติเนื่องจากต้องการทดลองสอน

แบบใหม่แทนการสอนแบบเก่าที่ทำให้เด็กเครียดกับการเรียน เมื่อเวลาผ่านไปประมาณ 2-3 ปี และครูเห็นการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นกับเด็ก ครูทุกคนจึงตัดสินใจจัดการสอนภาษาแบบธรรมชาติด้วยความสมัครใจ ทั้งนี้ครูแต่ละคนตัดสินใจที่จะนำมาใช้ไม่พร้อมกัน คือเริ่มตั้งแต่ ปี พ.ศ.2536 จนกระทั่งปี พ.ศ. 2539 ที่ครูทุกคนตัดสินใจนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้

1.2) ความสอดคล้องของความต้องการสอนภาษาแบบธรรมชาติของบุคคลที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษา พบว่า ความต้องการสอนภาษาแบบธรรมชาติของบุคคลที่เกี่ยวข้องแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ผู้บริหารสนใจที่จะทดลองนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้ และมีครูซึ่งเป็นอาสาสมัครทดลองจัดกิจกรรมตามคำแนะนำของผู้บริหาร

ระยะที่ 2 ผู้บริหารและครูที่เป็นอาสาสมัครในระยะแรกต้องการนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้ เนื่องจากเห็นจากเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับเด็ก ระยะนี้ผู้บริหารเริ่มให้ความรู้แก่ครู มีครูบางส่วนสนใจจัดกิจกรรมบางกิจกรรมตามครูที่เป็นอาสาสมัคร และมีครูบางส่วนไม่ต้องการสอนภาษาแบบธรรมชาติ เพราะคิดว่าการสอนภาษาแบบธรรมชาติไม่ได้ช่วยให้เด็กเรียนรู้ได้จริง แต่ก็ทดลองจัดบางกิจกรรมตามครูที่เป็นอาสาสมัคร เนื่องจากเป็นนโยบายของโรงเรียน

ระยะที่ 3 หลังจากที่ครูได้ทดลองจัดกิจกรรมตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ และเห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับเด็ก ครูจึงตระหนักว่าการสอนภาษาแบบธรรมชาติก่อให้เกิดประโยชน์แก่เด็ก ครูทุกคนจึงต้องการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

2) การศึกษาให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

2.1) การศึกษาการสอนภาษาแบบธรรมชาติให้มีความรู้ความเข้าใจ

2.1.1) ความรู้เรื่องการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

จากการตอบแบบวัดความเชื่อในหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติของผู้บริหารโรงเรียนและครูประจำชั้นอนุบาลจำนวน 10 คน พบว่า พิลัยของคะแนนของครูประจำชั้นอนุบาลมีค่าระหว่าง 15 – 24 คะแนน โดยมีค่าฐานนิยม เท่ากับ 18 คะแนน ทั้งนี้

คะแนน (X) ของผู้บริหารโรงเรียน ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) ของคะแนนของครูประจำชั้นอนุบาล ปรากฏผลดังนี้

$$\begin{array}{ll} \text{ผู้บริหารโรงเรียน} & X = 20.00 \\ \text{ครูประจำชั้นอนุบาล} & \bar{X} = 19.10 \quad (S.D. = 2.62) \end{array}$$

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น หมายความว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้เรื่องการสอนภาษาแบบธรรมชาติอยู่ในระดับสูงและครูประจำชั้นอนุบาลมีความรู้เรื่องการสอนภาษาแบบธรรมชาติอยู่ในระดับปานกลาง จากการตอบแบบวัดความเชื่อในหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ แสดงให้เห็นว่า ครูประจำชั้นอนุบาลตัดสินใจเลือกคำตอบโดยมีพื้นฐานความเชื่อเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยให้เด็กเป็นศูนย์กลางและมีความรู้เกี่ยวกับหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติค่อนข้างมาก นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้บริหารและครูประจำชั้นอนุบาลตอบแบบวัดความเชื่อในหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ในข้อที่เกี่ยวกับ เรื่อง การสื่อสารที่มีความหมายได้มากที่สุด และเรื่องการคาดคะเนได้น้อยที่สุด

2.1.2) วิธีการศึกษาการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

จากการศึกษา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนได้เริ่มศึกษาการสอนภาษาแบบธรรมชาติโดยการอ่านบทความในนิตยสารทางการศึกษาปฐมวัยของต่างประเทศ และต้องการทดลองเพื่อศึกษาผลที่จะเกิดขึ้น จึงได้เสนอแนะและกระตุ้นให้ครูคนหนึ่งทดลองสอนภาษาแบบธรรมชาติ หลังจากทดลองแล้วพบว่าเกิดผลดีต่อเด็ก จึงได้ตัดสินใจกำหนดเป็นปรัชญาและนโยบายของโรงเรียน ผู้บริหารได้ศึกษาเพิ่มเติมด้วยการไปดูงาน และ เข้ารับการอบรมระยะยาวที่ประเทศอิสราเอล หลังจากนั้นจึงเริ่มให้ความรู้แก่ครูด้วยการจัดการอบรมภายในโรงเรียนโดยผู้บริหารเป็นผู้ให้ความรู้ และพุดคุยกระตุ้นให้ครูทดลองปฏิบัติกิจกรรมตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ เป็นเวลาประมาณ 2 ปี หลังจากนั้นผู้บริหารจึงได้เริ่มให้ความรู้แก่ครูด้วยการให้ครูศึกษาเอกสารเชิงวิชาการ และเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูที่โรงเรียน ส่งครูเข้ารับการอบรม ส่งครูไปศึกษาดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งในระหว่างนี้ผู้บริหารยังคงให้ความรู้แก่ครูด้วยตนเอง และแจกเอกสารให้ความรู้แก่ครู มีการจัดประชุมวิชาการเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และ เริ่มมีการทำวิจัยเรื่องการสอนภาษาแบบธรรมชาติแต่ยังไม่ได้เสนอวิธีการและผลการวิจัยให้วงการนักวิชาการวิจารณ์

2.1.3) ปัญหาในการศึกษาการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

จากการศึกษา พบว่า ปัญหาที่สำคัญในการศึกษาการสอนภาษาแบบธรรมชาติ คือ ครูขาดพื้นฐานที่จำเป็นในการรับนวัตกรรมที่เป็นปรัชญา กล่าวคือ มีความรู้ในเรื่องทฤษฎีการสอนภาษาค่อนข้างน้อย และมีโอกาสฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์เพื่อเชื่อมโยงทฤษฎีการสอนภาษากับพัฒนาการของเด็กน้อย และยังมีครูบางคนที่มีพื้นฐานในเรื่องของการจัดกิจกรรมโดยให้เด็กเป็นศูนย์กลางค่อนข้างน้อย ปัญหาอื่นๆ ได้แก่ แรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์ของครูซึ่งมีครูบางส่วนไม่มีนิสัยในการชวนขยายหาความรู้ด้วยตนเอง จึงศึกษาเฉพาะที่ผู้บริหารกำหนดให้

2.2) การติดตามความเคลื่อนไหวของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

จากการศึกษา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่นที่จะเผยแพร่การสอนภาษาแบบธรรมชาติไปสู่โรงเรียนอื่นๆ เป็นเลขานุการของมูลนิธิความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับต่างประเทศ ซึ่งเป็นแกนนำในการเชิญวิทยากรจากต่างประเทศมาจัดการอบรมเรื่องการสอนภาษาแบบธรรมชาติและนวัตกรรมอื่นๆ เป็นผู้ที่ได้ติดตามความเคลื่อนไหวของการสอนภาษาแบบธรรมชาติอยู่เสมอ ทั้งจากการอ่านวารสารทางการศึกษาปฐมวัยของไทยและต่างประเทศ การเข้าประชุมวิชาการในประเทศและต่างประเทศ และเริ่มมีการทำวิจัยในโรงเรียน 1 เรื่อง ครูจึงได้รับโอกาสที่ดีที่จะได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอบรม และได้ติดตามความเคลื่อนไหวของการสอนภาษาแบบธรรมชาติจากการถ่ายทอดของผู้บริหาร นอกจากนี้ครูยังได้เข้ารับการอบรมและไปศึกษาดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศอย่างสม่ำเสมอ

3) การดำเนินการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

3.1) การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์

จากการศึกษา พบว่า โรงเรียนได้กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยไว้ คือ การจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคลอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการและธรรมชาติของเด็ก โดยเน้นให้เด็กเรียนรู้ด้วยความสุข และมีการกำหนดแผนการนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติและนวัตกรรมอื่นๆ ไปใช้เป็นช่วงๆ โดยขึ้นอยู่กับวิทยากรที่ผู้บริหารเชิญมาในช่วงนั้น เช่น เมื่อเชิญวิทยากรซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาจัดอบรม ผู้บริหารจึงส่งครูเข้ารับการอบรมด้วย นอกจากนี้ ครูยังมีโอกาสช่วยวิทยากรในการจัดสภาพแวดล้อมในสถานที่จัดการอบรม ซึ่งทำให้ครูได้เรียนรู้และนำไป

ปฏิบัติ หรือเมื่อผู้บริหารจัดการศึกษาดูงานที่ประเทศอิสราเอล เมื่อกลับจากการศึกษาดูงาน ก็วางแผนและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนตามที่ได้ไปศึกษาดูงานมา

3.2) การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

จากการศึกษาพบว่า การปฏิบัติแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1) การพัฒนาครู ผู้บริหารเริ่มให้ความรู้แก่ครูที่เป็นอาสาสมัครด้วยการกระตุ้นให้ครูทดลองจัดกิจกรรมต่างๆตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ และชี้ให้ครูสังเกตผลที่เกิดขึ้นกับเด็ก หลังจากนั้นครูคนอื่นๆจึงได้จัดกิจกรรมบางกิจกรรมตามครูที่เป็นอาสาสมัคร และมีการประยุกต์จัดกิจกรรมในลักษณะที่แตกต่างจากเดิม โดยมีผู้บริหารคอยให้ความรู้ด้วยวิธีการที่แตกต่างกันสำหรับครูแต่ละคน เช่น ผู้บริหารจะแจกเอกสารให้ความรู้สำหรับครูที่ชอบอ่าน และจะสนทนาให้ความรู้ หรือประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นสำหรับครูที่ไม่ชอบอ่านเอกสาร หลังจากนั้นประมาณ 2 ปีเมื่อครูเริ่มจัดกิจกรรมตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติมากขึ้น ผู้บริหารจึงได้เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครู และส่งครูไปอบรมและศึกษาดูงาน ทั้งนี้ผู้บริหารได้พัฒนาครูให้สามารถจัดกิจกรรมตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติควบคู่ไปกับการสอนโดยให้เด็กเป็นศูนย์กลางอย่างต่อเนื่อง แต่ไม่ได้เน้นให้ครูเชื่อมโยงทฤษฎีกับการปฏิบัติ และได้มีการพัฒนาครูให้จัดกิจกรรมตามแนวทางของกระบวนการวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน (Plan Do Review) ตามหลักสูตร High Scope และ กิจกรรมตามแนวทางของ Matal Program ควบคู่ไปด้วย

2) สื่อ และวัสดุอุปกรณ์ เมื่อจัดการสอนภาษาแบบธรรมชาติสื่อที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง คือ หนังสือที่เหมาะสมสำหรับเด็ก ทางโรงเรียนได้ดำเนินการโดยการปรับบางส่วน of หนังสือ เช่น ตัดทอนบางส่วนของเนื้อเรื่องและพิมพ์ใหม่ให้ตัวหนังสือมีขนาดใหญ่ขึ้น และมีการจัดทำเทปเสียงประกอบหนังสือด้วย นอกจากนี้โรงเรียนยังได้จัดทำโครงการขอยืมหนังสือจากผู้ปกครอง ซึ่งผู้ปกครองก็ให้ความร่วมมือด้วยดี ผู้ปกครองบางท่านก็ให้ยืมหนังสือในระยะสั้น บางท่านให้ยืมตลอดภาคเรียน หรือตลอดปีการศึกษา ทำให้แต่ละห้องมีหนังสือสำหรับเด็กเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก สำหรับในส่วนของวัสดุอุปกรณ์ประเภทกระดาษชนิดต่างๆ โรงเรียนได้จัดทำโครงการคลังสื่อ ซึ่งเป็นแหล่งที่เก็บรวบรวมวัสดุอุปกรณ์ที่ขอรับบริจาคเศษวัสดุจากผู้ปกครองเพื่อนำมาใช้ใหม่ ซึ่งในส่วนนี้ช่วยทำให้ประหยัดงบประมาณในด้านวัสดุอุปกรณ์ได้เป็นจำนวนมาก

3.3) การกำกับดูแล และติดตามผล

จากการศึกษา พบว่า ผู้บริหารกำกับ ควบคุม และติดตามผลการนำ การสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้จากการปฏิบัติงานของครูตามลำดับขั้นของการบริหาร โดยมีฝ่าย วิชาการของโรงเรียนซึ่งมีครูใหญ่เป็นผู้รับผิดชอบประเมินการปฏิบัติงานของครู มีแบบประเมิน การจัดการเรียนการสอนที่ให้ครูใหญ่เป็นผู้ประเมินและแบบประเมินที่ให้ครูประเมินตนเอง มีการ กำหนดเวลาที่จะประเมินโดยครูใหญ่ หลังจากที่ครูใหญ่และครูต่างก็ประเมินการปฏิบัติงานแล้วจึง นำผลการประเมินมาอภิปรายร่วมกัน นอกจากนี้ฝ่ายวิชาการได้จัดประชุมสรุปผลการจัดการเรียน การสอนร่วมกับครูทุก 6 สัปดาห์ และมีการประชุมเพื่อประเมินครั้งใหญ่ปีละ 1 ครั้งเพื่อปรับเปลี่ยน นโยบายเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม นอกจากนี้ผู้บริหารยังประเมินด้วยการติด ตามความก้าวหน้าของเด็กด้วย

3.4) การจัดการเรียนการสอน

3.4.1) การจัดการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

1) พฤติกรรมการสอนภาษาแบบธรรมชาติ พบว่า

พฤติกรรมการสอนของครูส่วนใหญ่สอดคล้องกับหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ โดยครูแสดง พฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างในการใช้ภาษามากที่สุด เช่น เมื่อครูอ่านหนังสือให้เด็กฟัง ครูถือหนังสือ เปิด ปิดหนังสืออย่างถูกวิธีให้เด็กเห็น พฤติกรรมอื่นๆที่ครูเป็นแบบอย่างในการใช้ภาษา เช่น

ครูพาเด็กไปชมนิทรรศการผลงานที่จัดไว้ที่สนามของโรงเรียน น้องนุช

จูงมือครูไปดูที่ภาพผลงานที่ติดไว้ และถามครูว่า

น้องนุช : (ชี้ที่ภาพ) รูปนี้ของใครคะ

ครู : (ชี้ที่ข้อความที่เขียนบรรยายภาพ) นี่ไงคะ เขาเขียนบอกไว้ตรงนี้

ภาพนี้ของ..... ที่เขาดังชื่อภาพว่า.....

หรือ

ในช่วงเช้าก่อนที่จะเริ่มกิจกรรมสนทนาข่าวและเหตุการณ์

ครู : (เริ่มร้องเพลง) "วันนี้เป็นวันจันทร์.." เอ! อะไรอีกนะจำไม่ได้

เด็กๆ : (หัวเราะ)

ครู : เดี่ยวเด็กๆรอครูเดี๋ยวนะคะ ครูต้องหยิบเนื้อเพลงก่อน จำไม่ได้ซะแล้ว

(เดินไปหยิบสมุดบันทึกเล่มเล็กที่ลิ้นชักโต๊ะครู แล้วเปิดดู) เอาละ

ที่นี้ร้องไม่ผิดแล้ว (เริ่มร้องเพลงต่อโดยดูเนื้อเพลงไปด้วย).....

พฤติกรรมอื่นๆ ที่พบซึ่งสอดคล้องกับหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ คือ การที่ครูกระตุ้นให้เด็กคิดและถ่ายทอดบทละครที่จะใช้ในการแสดง และนำบทละครที่เด็กคิดมาจัดละครจริงๆ ที่คิด เขียนบท และแสดงโดยเด็ก เป็นการส่งเสริมให้เด็กได้ใช้ภาษาโดยมีความมุ่งหมายจริง

พฤติกรรมที่พบน้อย คือ การส่งเสริมให้เด็กได้คาดคะเนคำที่จะอ่าน หรือคิดประดิษฐ์สัญลักษณ์หรือคิดสะกดเพื่อการเขียน และสำหรับครูบางคนไม่พบพฤติกรรมนี้เลย

2) การจัดสภาพแวดล้อมและสื่อ พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมและสื่อของทุกห้องเรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา ซึ่งมีบางส่วนที่สอดคล้องกับหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ พิจารณาจากร่องรอยการใช้ภาษาที่มีความหมายต่อเด็กจากกิจกรรมต่างๆ เช่น การเขียนส่วนผสมของอาหารที่จะทำร่วมกัน การให้เด็กวาดภาพประกอบกติกากการปฏิบัติตนในห้องเรียน การเขียนป้ายเชิญชวนให้เด็กๆ อ่านหนังสือ หรือป้ายห้ามทำเสียงดังที่มุมหนังสือ เป็นต้น ทั้งนี้ยังคงมีการจัดสภาพแวดล้อมและสื่อบางส่วนที่ไม่สอดคล้องกับหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ เป็นการใช้ภาษาที่ไม่ได้สื่อความหมายกับเด็ก เช่น การติดภาพและคำเรียกชื่อภาพ การติดแถบประโยคที่ไม่ได้สื่อความหมายกับเด็ก เป็นต้น และพบว่า มีบางห้องเรียนที่ยังคงใช้แบบฝึกประเภทลากเส้นและเขียนตามรอยประ มีบางห้องเรียนที่ติดภาพคำ หรือแผนภูมิต่างๆ ที่สูงกว่าระดับสายตาของเด็ก นอกจากนี้ยังพบว่าทุกห้องเรียนจัดแบ่งพื้นที่ออกเป็นมุมประสบการณ์ โดยมุมประสบการณ์ที่มีลักษณะส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา ได้แก่ มุมหนังสือ มุมการฟัง มุมศิลปะ มุมเขียน ซึ่งมุมเหล่านี้มีการจัดวัสดุอุปกรณ์ที่เอื้อต่อการเรียนภาษาไว้อย่างหลากหลาย ทั้งนี้ที่มุมหนังสือจะมีหนังสือโดยเฉลี่ยห้องเรียนละ 63 เล่ม และ เมื่อบาค่าเฉลี่ยจำนวนหนังสือต่อจำนวนเด็ก จะเท่ากับ หนังสือ 2 เล่ม ต่อ เด็ก 1 คน สำหรับมุมประสบการณ์อื่นๆ ได้แก่ มุมบทบาทสมมติ มุมบล็อก และมุมวิทยาศาสตร์ บางห้องไม่พบร่องรอยของการใช้ภาษา หรือไม่มีการเพิ่มวัสดุอุปกรณ์สำหรับอ่านเขียนที่สอดคล้องกับมุมนั้นๆ

3.4.2) การประเมินพัฒนาการทางภาษาของเด็ก

จากการศึกษา พบว่า ครูประเมินพัฒนาการของเด็กโดยการสังเกตพฤติกรรม สนทนา และการรวบรวมผลงานของเด็ก ทั้งนี้ครูยังคงแยกการประเมินและการสอนออกจากกัน เช่น มีครูท่านหนึ่งกล่าวกับผู้วิจัยว่า "พวกเราเป็นนักปฏิบัติ ไม่ใช่ นักทฤษฎี ชอบสอนมากกว่าชอบเขียนแบบประเมิน" ครูหลายท่านใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมเด็กแต่ไม่ได้บันทึกพฤติกรรมที่สังเกตพบ ครูบางท่านระบุว่า "จะสังเกตเด็กเป็นภาพรวมเพื่อที่จะดูว่าเด็กคนใดยังทำ

อะไรไม่ได้จะได้ให้ความช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม” ในสมุดบันทึกพัฒนาการจะมีตัวบ่งชี้ในการประเมินพัฒนาการทุกด้านของเด็กแต่ไม่ปรากฏตัวบ่งชี้ด้านพัฒนาการทางภาษาตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ นอกจากนี้ทางโรงเรียนยังเริ่มศึกษาและมีโครงการที่จะใช้ฟอร์ทโฟลิโอในการประเมินด้วย

3.4.3) ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน

จากการศึกษา พบว่า ปัญหาสำคัญในการจัดการเรียนการสอน คือ ครูมีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการสอนภาษาน้อย และ ไม่ให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงพฤติกรรมการสอนของตนกับทฤษฎี ทั้งนี้ ครูบางคนยังมีพื้นฐานความเชื่อในเรื่องการจัดการเรียนการสอนโดยให้เด็กเป็นศูนย์กลางค่อนข้างน้อย ปัญหาอื่นๆ ได้แก่ การที่ทางโรงเรียนมีจัดการเรียนการสอนเฉพาะชั้นอนุบาล เด็กที่เรียนจบจะต้องไปสอบเรียนต่อที่โรงเรียนอื่น ทางโรงเรียนต้องแก้ปัญหาด้วยการจัดสอนเสริมในช่วงบ่ายและวันเสาร์ครึ่งวันสำหรับเด็กที่ผู้ปกครองต้องการให้เรียนเสริม ซึ่งบางส่วนไม่สอดคล้องกับหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ เช่น ให้เด็กทำแบบฝึกหัด เป็นต้น

3.5) การประสานงานระหว่างเพื่อนครู

จากการศึกษา พบว่า มีการทำงานร่วมกันระหว่างเพื่อนครูโดยมีการผลักดันนำเสนอความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทั่วไปและการสอนภาษาแบบธรรมชาติ หรือสาธิตการสอนให้เพื่อนครูดู ในวันที่ประชุมวิชาการทุกสัปดาห์ โดยมีฝ่ายวิชาการของโรงเรียนเป็นผู้ประสานงาน นอกจากนี้ทางโรงเรียนจัดห้องค้นคว้าสำหรับครู ซึ่งจัดหนังสือความรู้สำหรับครูไว้ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ครูได้แลกเปลี่ยนความรู้กันอย่างสม่ำเสมอ

3.6) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

โรงเรียนจัดทำเอกสารให้ความรู้แก่ผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอในเรื่องของการพัฒนาเด็กให้เหมาะสมกับพัฒนาการ รวมทั้งการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาด้วย ผู้ปกครองส่วนใหญ่เข้าใจแนวการจัดการเรียนการสอนภาษาของโรงเรียน มีผู้ปกครองเข้ามาสังเกตการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนอยู่เสมอ นอกจากนี้ ยังพบว่า ผู้ปกครองให้ความช่วยเหลือแก่โรงเรียนในด้านสื่อและอุปกรณ์โดยโรงเรียนสามารถจัดโครงการหนังสือจากบ้านซึ่งเป็นโครงการที่โรงเรียนขอยืมหนังสือสำหรับเด็กจากผู้ปกครอง และโครงการคลังสื่อที่รับบริจาคเศษวัสดุประเภทกระดาษชนิดต่างๆจากผู้ปกครอง ซึ่งผู้ปกครองจำนวนมากให้ความร่วมมือในเป็นอย่างดี

2.3 โรงเรียนहरราช

2.3.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน

โรงเรียนहरราชเป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ตั้งอยู่ที่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา ในเขตกรุงเทพมหานคร เปิดทำการสอนระดับเด็กเล็กและระดับอนุบาล ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ.2529 ปัจจุบันมีห้องเรียนอนุบาล 6 ห้องเรียน แบ่งเป็นชั้นอนุบาล 1 จำนวน 3 ห้องเรียน ชั้นอนุบาล 2 จำนวน 2 ห้องเรียน และชั้นอนุบาล 3 จำนวน 2 ห้องเรียน มีครูอนุบาลทั้งสิ้น 11 คน นักเรียนอนุบาล 111 คน

2.3.2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูล

ผู้บริหารโรงเรียน จบการศึกษาปริญญาตรี สาขาการศึกษาปฐมวัย และได้รับประกาศนียบัตรตามโครงการพัฒนานักบริหารและผู้จัดการศึกษาระดับสูงสาขาการศึกษาปฐมวัย เป็นผู้ที่สนใจศึกษาเรื่องการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

ครูประจำชั้นอนุบาล มีจำนวนทั้งสิ้น 6 คน มีอายุระหว่าง 21 –31 ปี 4 คน อายุ 31 – 40 ปี 2 คน จบการศึกษาปริญญาตรีสาขาการศึกษาปฐมวัย 2 คน สาขาอื่นๆ 4 คน ครู 5 คน มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี และอีก 1 คนมีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 5 ปี

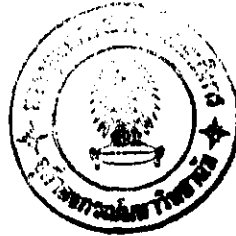
ผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาให้แก่เด็กนักเรียนอนุบาลมีจำนวนทั้งสิ้น 93 คน ผู้ปกครองส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 72.04 เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยเป็นมารดาร้อยละ 68.82 ส่วนมากมีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี จบการศึกษาปริญญาตรี และประกอบอาชีพรับจ้าง

2.3.3 การวิเคราะห์ตัวแปรที่ศึกษา

1) ความต้องการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

1.1) การตัดสินใจนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติไปใช้

ผู้บริหารได้ศึกษาการสอนภาษาแบบธรรมชาติจากการเข้าอบรมต่างๆ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว และจากการเรียนเพิ่มเติมในมหาวิทยาลัย จึงได้ตระหนักว่าการสอนภาษาแบบธรรมชาติจะก่อให้เกิดประโยชน์กับเด็กจึงตัดสินใจกำหนดเป็นนโยบายให้ครูทุกคนสอน

ภาษาแบบธรรมชาติ ซึ่งครูบางส่วนก็สนใจที่จะทดลองสอนภาษาแบบธรรมชาติแทนการสอนแบบเก่าที่ทำให้เด็กเครียดกับการเรียน แต่ครูส่วนมากไม่ต้องการนำมาใช้ เนื่องจากเชื่อว่าถ้าสอนภาษาแบบธรรมชาติเด็กจะไม่ได้เรียนรู้จริง แต่ครูทุกคนต้องจัดการสอนภาษาแบบธรรมชาติเนื่องจากเป็นนโยบายของโรงเรียน ทั้งนี้ ผู้บริหารกำหนดให้ครูทุกคนสอนภาษาแบบธรรมชาติพร้อมกันในปีการศึกษา 2540

1.2) ความสอดคล้องของความต้องการสอนภาษาแบบธรรมชาติของบุคคลที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษา พบว่า ความต้องการสอนภาษาแบบธรรมชาติของบุคคลที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ผู้บริหารสนใจที่จะนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้จึงพาคณะครูไปศึกษาดูงานที่โรงเรียนสุขสันต์ แล้วกลับมาประชุมสรุปและให้ความรู้แก่ครูด้วยตนเอง แต่ครูไม่สนใจที่จะเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนการสอนของตน

ระยะที่ 2 หลังจากที่ผู้บริหารศึกษาเพิ่มเติม ทำให้มีความต้องการที่จะนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้ จึงได้กำหนดเป็นนโยบายให้ครูทุกคนนำมาใช้ ครูส่วนมากไม่ต้องการนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้ มีครูเพียงส่วนน้อยที่สนใจที่จะทดลองสอนภาษาแบบธรรมชาติ

2) การศึกษาให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

2.1) การศึกษาการสอนภาษาแบบธรรมชาติให้มีความรู้ความเข้าใจ

2.1.1) ความรู้เรื่องการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

จากการตอบแบบวัดความเชื่อในหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติของผู้บริหารโรงเรียนและครูประจำชั้นอนุบาลจำนวน 6 คน พบว่า พิสัยของคะแนนของครูประจำชั้นอนุบาลมีค่าระหว่าง 11 – 16 คะแนน โดยมีค่าฐานนิยม เท่ากับ 14 คะแนน ทั้งนี้ คะแนน (X) ของผู้บริหารโรงเรียน ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) ของคะแนนของครูประจำชั้นอนุบาล ปรากฏผลดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียน $X = 22.00$

ครูประจำชั้นอนุบาล $\bar{X} = 113.67$ ($S.D. = 1.70$)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น หมายความว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้เรื่องการสอนภาษาแบบธรรมชาติอยู่ในระดับสูงและครูประจำชั้นอนุบาลมีความรู้เรื่องการสอนภาษาแบบธรรมชาติอยู่ในระดับปานกลาง จากการตอบแบบวัดความเชื่อในหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ แสดงให้เห็นว่า ครูประจำชั้นอนุบาลตัดสินใจเลือกคำตอบโดยมีพื้นฐานความเชื่อเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยให้เด็กเป็นศูนย์กลางค่อนข้างน้อยและมีความรู้เกี่ยวกับหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติน้อย นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้บริหารและครูประจำชั้นอนุบาลตอบแบบวัดความเชื่อในหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติในข้อที่เกี่ยวกับเรื่องการเป็นแบบอย่างได้มากที่สุด และตอบคำถามเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมและการสร้างความรู้สึกลึกซึ้งเชื่อมั่นได้ค่อนข้างน้อย ส่วนเรื่องการคาดคะเนตอบได้น้อยที่สุด

2.1.2) วิธีการศึกษาการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

จากการศึกษา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่เริ่มศึกษาเรื่องการสอนภาษาแบบธรรมชาติจากการเรียนเพิ่มเติมในมหาวิทยาลัยตามโครงการพัฒนานักบริหารและผู้จัดการศึกษาระดับสูงสาขาการศึกษาปฐมวัย เมื่อต้นปีการศึกษา 2539 ต่อจากนั้นจึงได้จัดให้คณะครูไปศึกษาดูงานที่โรงเรียนสุซันต์เมื่อปลายปีการศึกษา 2539 ครูส่วนมากในโรงเรียนกล่าวว่า เพิ่งรู้จักและได้ยินคำว่า การสอนภาษาแบบธรรมชาติจากการไปศึกษาดูงานครั้งนั้น เมื่อกลับจากการศึกษาดูงานผู้บริหารได้จัดให้มีการประชุมสรุปเกี่ยวกับการศึกษาดูงาน และให้ความรู้แก่ครูด้วยตนเองเกี่ยวกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ และเสนอให้ครูนำไปทดลองใช้ ต่อมาเมื่อผู้บริหารได้เข้ารับการอบรมเรื่อง "Workshops on Whole Language Approach" เป็นเวลาติดต่อกัน 2 สัปดาห์ จึงได้ประชุมสรุปสาระสำคัญของการอบรมให้ครูฟัง และแจกเอกสาร "ชุดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกันตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ" ของ ภาวินี แสหนวีสุข (2537) ให้ครูคนละ 1 เล่ม พบว่า ครูบางคนอ่านเอกสารชุดนี้และนำไปทดลองจัดกิจกรรมบางกิจกรรมตามที่ระบุไว้ในหนังสือ แต่ครูส่วนใหญ่ไม่ได้อ่านเอกสาร และเนื่องจากโรงเรียนเป็นสนามวิจัยเรื่องการสอนแบบโครงการ (Project Approach) ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่ต้องใช้ปรัชญาการสอนภาษาแบบธรรมชาติควบคู่ไปด้วย จึงพยายามปรับการสอนภาษาแบบเดิมไม่ให้ขัดแย้งกับหลักการสอนแบบโครงการที่ให้เด็กเป็นศูนย์กลาง

2.1.3) ปัญหาในการศึกษาการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

จากการศึกษา พบว่า ปัญหาที่สำคัญในการศึกษาการสอนภาษาแบบธรรมชาติ คือ ครูขาดพื้นฐานที่จำเป็นในการรับนวัตกรรมที่เป็นปรัชญา กล่าวคือ มีความรู้ในเรื่องการจัดกิจกรรมโดยให้เด็กเป็นศูนย์กลางและเรื่องทฤษฎีการสอนภาษาแบบธรรมชาติและ

ขาดทักษะการคิดวิเคราะห์เพื่อเชื่อมโยงทฤษฎีการสอนภาษากับพัฒนาการของเด็ก ปัญหาอื่นๆ ได้แก่ ปัญหาที่สืบเนื่องมาจากครูไม่ต้องการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ทำให้ครูไม่สนใจที่จะศึกษาการสอนภาษาแบบธรรมชาติให้เกิดความรู้ความเข้าใจ

2.2) การติดตามความเคลื่อนไหวของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

จากการศึกษา พบว่า ผู้บริหารติดตามความเคลื่อนไหวของการสอนภาษาแบบธรรมชาติจากการเข้ารับการอบรมที่หน่วยงานต่างๆ จัดขึ้นเท่าที่ได้รับข่าวสาร การไปศึกษาดูงาน และการอ่านเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ แต่ไม่ได้ปฏิบัติอย่างจริงจังและไม่สม่ำเสมอ ส่วนครูไม่ได้ติดตามความเคลื่อนไหวของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

3) การดำเนินการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

3.1) การกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์

จากการศึกษา พบว่า โรงเรียนได้กำหนดเป็นนโยบายให้ครูทุกคนนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้ในลักษณะของกิจกรรมเสริม ในปีการศึกษา 2540 แต่ไม่ได้กำหนดเป้าหมายในการใช้ในลักษณะที่เป็นแผนการนำไปใช้

3.2) การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

จากการศึกษา พบว่า การปฏิบัติแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1) การพัฒนาครู ผู้บริหารดำเนินการพัฒนาครูให้สามารถจัดการสอน โดยเน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กมากกว่าการจัดการเรียนการสอนที่เคยจัดในช่วงที่ผ่านมาโดยการให้ความรู้แก่ครูด้วยตนเอง ถึงแม้ว่าจะเน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กมากขึ้นแต่ก็ยังคงสอนอ่านเขียน เช่น จากเดิมที่ครูเคยสอนเขียนพยัญชนะตัวเดียวกันพร้อมกันทั้งห้อง ก็เปลี่ยนมาเป็นการสอนเขียนพยัญชนะเป็นกลุ่มย่อยโดยที่เด็กแต่ละคนอาจเขียนพยัญชนะคนละตัวกัน เป็นต้น นอกจากนี้ยังเริ่มพัฒนาครูให้ใช้นวัตกรรมการสอนแบบโครงการซึ่งเป็นนวัตกรรมภายใต้ปรัชญาเดียวกันควบคู่ไปด้วย โดยการแจกเอกสารให้ความรู้แก่ครูและให้ครูสังเกตการวิจัยที่ใช้โรงเรียนเป็นสนามวิจัย

2) สื่อและวัสดุอุปกรณ์ โรงเรียนได้ดำเนินการจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก แผนภูมิเพลงและคำคล้องจอง เพื่อใช้ประกอบการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ทั้งนี้ โรงเรียนได้พยายามจัดทำหนังสือสำหรับเด็กด้วยการเพิ่มขนาดของตัวอักษรให้ใหญ่ขึ้น มีภาพประกอบมาก

ขึ้น และมีสี่สวยงาม แต่อย่างไรก็ตามหนังสือดังกล่าวยังคงมีลักษณะเป็นหนังสือหัดอ่าน ไม่ใช่หนังสือที่มีใจความสมบูรณ์ตามหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

3.3) การกำกับ ดูแล และติดตามผล

จากการศึกษา พบว่า ผู้บริหารกำกับ ดูแล และติดตามผลการนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้ ด้วยการติดตามการปฏิบัติงานของครูจากการเยี่ยมชั้นเรียนเป็นครั้งคราวเพื่อดูว่าครูได้ปฏิบัติตามที่ผู้บริหารได้แนะนำให้ทำหรือไม่ อย่างไร เช่น เมื่อผู้บริหารแนะนำให้ครูทำปฏิทินของห้องเรียนไปแล้วระยะหนึ่ง จึงเดินเยี่ยมชั้นเรียน ถ้าครูคนใดปฏิบัติแล้วก็จะกล่าวชมและให้กำลังใจ และถ้าครูคนใดยังไม่ได้ปฏิบัติ ผู้บริหารก็ทักท้วงให้ปฏิบัติ แต่เนื่องจากผู้บริหารมีภารกิจด้านอื่นๆมาก ทำให้ไม่มีเวลาการปฏิบัติงานของครูอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

3.4) การจัดการเรียนการสอน

3.4.1) การจัดการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

1) พฤติกรรมการสอนภาษาแบบธรรมชาติ พบว่า

พฤติกรรมการสอนของครูส่วนใหญ่ไม่สอดคล้องกับหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ครูสอนอ่านเขียนและการสะกดคำ โดยเน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กมากกว่าเดิมที่เคยสอนพร้อมๆกันทั้งห้องและเข้าใจว่าการสอนในลักษณะนี้เป็นการสอนภาษาแบบธรรมชาติ และครูยังคงแสดงพฤติกรรมที่ไม่สอดคล้องกับหลักการยอมรับนับถือเด็กค่อนข้างมาก เช่น เมื่อครูสนทนากับเด็กเรื่อง วงจรชีวิตของยุงในช่วงกิจกรรมวงกลม ครูให้เด็กพูดตามครูว่าวงจรชีวิตของยุงเริ่มต้นจากการที่ยุงไปไชจนกระทั่งเป็นลูกน้ำ ดักแด้ และเป็นยุง นอกจากนี้ยังพบว่าครูจัดให้เด็กเล่นและทำงานเป็นกลุ่มแบบถาวร และเปลี่ยนการเล่นตามมุมประสบการณ์เป็นกลุ่มด้วยเช่นกัน พฤติกรรมอื่นๆที่ไม่สอดคล้องกับหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติที่พบมาก ได้แก่ การให้ข้อมูลย้อนกลับ ครูเข้าใจว่าการตอบสนองเด็กความพยายามในการใช้ภาษาของเด็กในทางบวก คือ การวิจารณ์งานที่เด็กทำด้วยคำพูดที่ไพเราะ ไม่รุนแรง แต่ไม่ได้ยอมรับว่าการอ่านหรือเขียนของเด็กเป็นสิ่งที่มีความหมาย เช่น เมื่อเด็กอ่านหรือเขียนยังไม่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ครูพูดกับเด็กว่า "ลองเขียนใหม่ดีไหมคะ นี้อย่างไรยังไม่ถูกเลย" หรือ "อ่านว่าอย่างไรแน่คะ ถูกแล้วหรือคะ ครูเคยอ่านว่ายังไง" หรือ

ครูรินนมใส่แก้วที่มีชื่อของเด็กติดอยู่และตั้งเรียงกันไว้ที่โต๊ะ แล้วให้เด็ก
เลือกหยิบแก้วนมของตนไปดื่ม น้องวินยืนลังเลอยู่สักพักหนึ่งและถามครูว่า

น้องวิน : (ชี้ที่แก้วนมที่มีชื่อของตนเอง) ไซอันนี่หรือเปล่า

ครู : (พยักหน้าและถอนหายใจ) เมื่อไหร่ น้องวินจะมั่นใจซักทีละคะ

อย่างไรก็ตาม พบว่า ครูแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับ
หลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติบ้าง ส่วนใหญ่จะเป็นพฤติกรรมการเป็นแบบอย่าง เช่น ขณะที่
อ่านหนังสือนิทานให้เด็กฟัง ครูจะเปิด ปิดหนังสืออย่างถูกวิธีให้เด็กเห็น หรือชี้คำขณะที่อ่าน
หนังสือให้เด็กฟัง เป็นต้น

2) การจัดสภาพแวดล้อมและสื่อ พบว่า มีร่องรอยการใช้ภาษา
อย่างมีความมุ่งหมายจริงซึ่งสอดคล้องกับหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติบ้าง เช่น การจัดทำ
ป้ายสำรวจการเข้ามุมประสบการณ์ให้เด็กมาลงชื่อเมื่อมาเล่นที่มุมนั้น แต่การจัดสภาพแวดล้อม
และสื่อส่วนใหญ่ไม่มีความมุ่งหมายจริงซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ เช่น
การติดบัตรคำตามสิ่งของต่างๆ การติดบัตรคำหรือแถบประโยคทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
เพื่อหัดอ่าน รวมทั้งการใช้แบบฝึกหัดทักษะทางภาษา และหนังสือหัดอ่านที่โรงเรียนจัดทำด้วย
นอกจากนี้พบว่า ทุกห้องเรียนแบ่งพื้นที่ในห้องเป็นมุมประสบการณ์ มุมที่ส่งเสริมพัฒนาการทาง
ภาษา ได้แก่ มุมหนังสือ ซึ่งมีจำนวนหนังสือเฉลี่ยห้องละ 14 เล่ม ซึ่งน้อยกว่าจำนวนเด็กในห้อง
เรียน ทุกห้องเรียนมีมุมคอมพิวเตอร์ซึ่งมีโปรแกรมสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษอยู่ด้วย มีการจัดมุม
ศิลปะไว้แต่ไม่ได้ให้เด็กทำงานศิลปะทุกวัน มีมุมบล็อก มุมบทบาทสมมุติที่ไม่ได้จัดวัสดุอุปกรณ์ที่
เอื้อต่อการบูรณาการเรียนรู้ภาษาไว้ และยังพบว่ามีการจัดมุมวิชาการและมุมเกมการศึกษาซึ่งเน้น
การสอนทักษะย่อยทางภาษาด้วย

3.4.2) การประเมินพัฒนาการทางภาษา

จากการศึกษา พบว่า ครูประเมินพัฒนาการทางภาษาของเด็ก
โดยการทดสอบจากแบบฝึกหัดและแบบทดสอบการอ่านเขียนและสะกดคำ ครูส่วนใหญ่ประเมิน
เด็กในช่วงที่ให้เด็กทำแบบฝึกหัดในห้องเรียน โดยคอยดูแล้วว่าเด็กทำได้หรือไม่ ถูกต้องหรือไม่ และ
ให้ความช่วยเหลือแก่เด็กทันที ด้วยการบอกให้เด็กแก้ไขให้ถูกต้อง ซึ่งการประเมินพัฒนาการทาง
ภาษาด้วยวิธีทดสอบเป็นวิธีการที่ไม่สอดคล้องกับหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

3.4.3) ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน

จากการศึกษา พบว่า ปัญหาสำคัญในการจัดการเรียนการสอน คือ ครูมีพื้นฐานความรู้ในเรื่องการสอนโดยให้เด็กเป็นศูนย์กลางน้อย จึงยังไม่พร้อมที่จะก้าวไปสู่การสอนภาษาแบบธรรมชาติ ปัญหาอื่นๆ ได้แก่ ปัญหาที่สืบเนื่องมาจากครูมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้ เพราะเชื่อว่าการสอนสอนภาษาแบบธรรมชาติไม่สามารถทำให้เด็กเรียนรู้ได้ดีเท่ากับการสอนอ่านเขียน ทำให้ครูไม่ตั้งใจที่จะนำไปปฏิบัติ

3.5) การประสานงานระหว่างเพื่อนครู

จากการศึกษา พบว่า มีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทั่วไป โดยที่ส่วนใหญ่ครูจะสอบถามกันเป็นการส่วนตัว มีการร่วมมือกันทำกิจกรรมต่างๆ เช่น แต่ไม่มีการประสานงานหรือทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างเพื่อนครูในเรื่องการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

3.6) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

จากการศึกษา พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ไปของโรงเรียนซึ่งจัดขึ้นในโอกาสต่างๆ เช่น การไปทัศนศึกษาร่วมกับทางโรงเรียน การเข้าชมการแข่งขันกีฬา การมาร่วมพิธีลอยกระทง ฯลฯ แต่ไม่พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในเรื่องเกี่ยวกับการสอนภาษา อย่างไรก็ตาม พบว่า การปฏิบัติของผู้ปกครองเป็นอุปสรรคของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ คือ ผู้ปกครองต้องการให้สอนอ่าน เขียน และสะกดคำ เรื่องที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่พูดคุยกับครูประจำชั้น คือ เรื่องที่ต้องการให้มีการบ้านคิดเขียน หรือการแก้ไขการอ่านของเด็ก ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนมีผลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาของโรงเรียน เนื่องจากถ้าโรงเรียนไม่สอนอ่านเขียนตามที่ผู้ปกครองต้องการ ผู้ปกครองส่วนใหญ่แสดงออกให้เห็นว่าพร้อมที่จะย้ายนักเรียนไปเรียนในโรงเรียนที่สอนอ่านเขียน

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากประชากรและกรณีตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากประชากรและกรณีตัวอย่าง สามารถประมวลได้ดังตารางที่ 33

ตารางที่ 33 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

หัวข้อที่วิเคราะห์	ประชากร	กรณีตัวอย่าง		
		โรงเรียนสุโขทัย	โรงเรียนสุพรรณบุรี	โรงเรียนพรหม
ข้อมูลด้านสถานภาพ				
1. โรงเรียน	- ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนที่เปิดทำการสอนเฉพาะระดับอนุบาล ไม่มีชั้นประถมศึกษาจนจบ	- เปิดสอนระดับอนุบาลถึงอุดมศึกษา เด็กที่จบอนุบาลไม่ต้องไปสอบเข้าชั้นต่อที่อื่น ส่วนมากจะเรียนต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียน	- เปิดสอนเฉพาะระดับเด็กเล็ก และอนุบาล เด็กที่จบแล้วไปสอบเข้าชั้นต่อที่โรงเรียนที่มีแนวทางที่ใกล้เคียงกัน และโรงเรียนที่สอนแบบเร่งวิชาการ	- เปิดสอนเฉพาะระดับเด็กเล็ก และอนุบาล เด็กที่จบแล้วไม่ต้องไปสอบเข้าชั้นต่อที่โรงเรียน ในบริเวณใกล้เคียงเน้นการสอนด้านวิชาการ
2. ผู้บริหาร	- ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาอื่นที่ไม่ใช่ สาขาการศึกษาปฐมวัย	- จบปริญญาเอก สาขาการศึกษาปฐมวัย เป็นวิทยากรเรื่องการสอนภาษาแบบธรรมชาติและนวัตกรรมอื่นๆในกลุ่มปรัชญาเดียวกัน	- จบปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา	- จบปริญญาตรี สาขาการศึกษาปฐมวัย
3. ครูประจำชั้นอนุบาล	- ส่วนใหญ่จบการศึกษาปริญญาตรี สาขาอื่นที่ไม่ใช่ สาขาการศึกษาปฐมวัย	- จบปริญญาตรี 7 คน จาก 9 คน โดยจบสาขา การศึกษาระดับปฐมวัย 3 คน ครูมีประสบการณ์การสอนโดยได้ตกเป็นศูนย์กลาง	- จบปริญญาตรี 7 คน จาก 10 คน โดยจบสาขา การศึกษาระดับปฐมวัย 2 คน ครูมีประสบการณ์ การสอนทั้งแบบสอนอ่านเขียน และสอนโดย ได้ตกเป็นศูนย์กลาง	- ทุกคน ทั้ง 6 คน จบปริญญาตรี โดยจบสาขา การศึกษาระดับปฐมวัย 2 คน เป็นครูที่มีอายุน้อย และมีประสบการณ์สอนน้อย ส่วนใหญ่จะเป็นครูที่เพิ่งจบการศึกษา
ตัวแปรศึกษา				
1. ความต้องการสอนภาษาแบบธรรมชาติ	1.1 การตัดสินใจนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ไปใช้ - ผู้บริหารตัดสินใจให้นำไปใช้ 15 โรงเรียน ครูตัดสินใจให้นำไปใช้เอง 2 โรงเรียน - ปัญหา คือ การตัดสินใจนำมาใช้ไม่ได้ร่วมกัน ระหว่างผู้บริหารและครู	- ผู้บริหารเริ่มตัดสินใจนำมาใช้ตั้งแต่ ปีการศึกษา 2537 และครูตัดสินใจนำมาใช้ หลังจากที่ได้ทดลองใช้	- ผู้บริหารเริ่มตัดสินใจนำมาใช้ตั้งแต่ ปีการศึกษา 2536 และครูตัดสินใจนำมาใช้ หลังจากที่ได้ทดลองใช้	- ผู้บริหารเริ่มตัดสินใจนำมาใช้เมื่อ ปีการศึกษา 2539 และกำหนดให้ครูทุกคน นำไปใช้พร้อมกันทุกห้องในปีการศึกษา 2540
1.2 ความสอดคล้องของความต้องการสอนภาษาแบบธรรมชาติของบุคคลที่เกี่ยวข้อง	- ครูส่วนใหญ่และผู้บริหารมีความต้องการสอนภาษาแบบธรรมชาติ - ปัญหา คือ ครูส่วนใหญ่ไม่มีความต้องการที่แท้จริงในการนำมาใช้ แต่นำมาใช้ตามนโยบายของผู้บริหาร	- ครูทุกคนและผู้บริหารมีความต้องการสอน ภาษาแบบธรรมชาติ	- ครูทุกคนและผู้บริหารมีความต้องการสอน ภาษาแบบธรรมชาติ	- ครูส่วนใหญ่ไม่ต้องการสอนภาษาแบบ ธรรมชาติ แต่ผู้บริหารต้องการ

ตารางที่ 33 (ต่อ)

หัวข้อที่วิเคราะห์	ประชากร	กรณีตัวอย่าง			
		โรงเรียนสุเทพ	โรงเรียนสุทัศน์	โรงเรียนหรรษา	
2. การศึกษาให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ	2.1 การศึกษาการสอนภาษาแบบธรรมชาติ	2.1.1 ความรู้เรื่องการสอนภาษาแบบธรรมชาติ	2.1.2 วิธีการศึกษาการสอนภาษาแบบธรรมชาติ	2.1.3 การศึกษาการสอนภาษาแบบธรรมชาติ	
	<p>- $\bar{X}$ ของคะแนนความรู้ของผู้บริหารและครู = 14.35 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง โดยที่</p> <p>โรงเรียนที่มีคะแนนสูงสุด $\bar{X} = 20.90$</p> <p>โรงเรียนที่มีคะแนนต่ำสุด $\bar{X} = 5.67$</p> <p>ค่าฐานนิยม = 16</p> <p>ค่าพิสัยระหว่าง 0-25</p> <p>แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครูส่วนใหญ่ตัดสินใจเลือกค่าสอนภาษาแบบวัดความเข้าใจในหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติโดยใช้หลักการที่เห็นว่าเป็นศูนย์กลางค่อนข้างน้อย</p>	<p>- ผู้บริหารและครูมีความรู้ในระดับสูง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัดสินใจเลือกค่าสอนภาษาแบบวัดความเข้าใจในหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติโดยใช้หลักการที่เห็นดีกเป็นศูนย์กลางและหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติเป็นหลัก</p> <p>- ได้คะแนนจากแบบวัดความเข้าใจในหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติสูงที่สุดจากประชากร 17 โรงเรียน ($\bar{X} = 20.00$)</p>	<p>- ผู้บริหารศึกษาด้วยตนเองโดยการร่วมลงมือคิดลองฝึกกับครู และเป็นผู้บริหารเกี่ยวข้องการสอนภาษาแบบธรรมชาติ</p> <p>- ครูศึกษาวิธีจัดการเรียนการสอนจากเอกสารวิจัย พยายามทำความเข้าใจทฤษฎีและนำไปประยุกต์ใช้กับการสอนในห้องของตน</p> <p>- เป็นคนมีความวิจัยอย่างต่อเนื่องของการสอนภาษาแบบธรรมชาติทำให้ครูมีโอกาสเข้าถึงคำวิจารณ์วิธีการและผลการวิจัยจากทางภาคนักวิชาการอย่างสม่ำเสมอ</p>	<p>- ผู้บริหารมีความรู้ในระดับสูง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัดสินใจเลือกค่าสอนภาษาแบบวัดความเข้าใจในหลักการสอนภาษาแบบวัดความเข้าใจในหลักการที่เห็นดีกเป็นศูนย์กลางและหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติเป็นหลัก</p> <p>- ส่วนครูมีความรู้ในระดับปานกลาง โดยที่ตัดสินใจเลือกค่าตอบโดยใช้หลักการที่เห็นดีกเป็นศูนย์กลางและหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ค่อนข้างมาก</p> <p>- ได้คะแนนจากแบบวัดความเข้าใจในหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติสูงที่สุดรองกลุ่มโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 19.10$)</p>	<p>- ผู้บริหารมีความรู้ในระดับสูง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัดสินใจเลือกค่าสอนภาษาแบบวัดความเข้าใจในหลักการสอนภาษาแบบวัดความเข้าใจในหลักการที่เห็นดีกเป็นศูนย์กลางและหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติเป็นหลัก</p> <p>- ส่วนครูมีความรู้ในระดับปานกลาง โดยที่ตัดสินใจเลือกค่าตอบโดยใช้หลักการที่เห็นดีกเป็นศูนย์กลางและหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ค่อนข้างน้อย</p> <p>- ได้คะแนนจากแบบวัดความเข้าใจในหลักการสอนภาษาแบบวัดความเข้าใจในหลักการที่เห็นดีกเป็นศูนย์กลางและหลักการสอนภาษาแบบวัดความเข้าใจในหลักการที่เห็นดีกเป็นศูนย์กลางมากที่สุด ($\bar{X} = 14.86$)</p>

ตารางที่ 33 (ต่อ)

หัวข้อที่วิเคราะห์	ประชากร	กรณีตัวอย่าง		
		โรงเรียนสุเทพ	โรงเรียนสุทัศน์	โรงเรียนหรรษา
2.1.3 ปัญหาในการศึกษาการสอนภาษาแบบธรรมชาติ	- ปัญหาที่สำคัญ คือ ครูมีความรู้ในเรื่องการวัดการเขียนการสอบโดยให้เด็กเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญก่อนที่จะศึกษา เรื่อง การสอนภาษาแบบธรรมชาติค่อนข้างน้อย	- ปัญหาที่สำคัญ คือ ครูขาดพื้นฐานที่จำเป็นในการรับนวัตกรรมที่เป็นปรัชญา กล่าวคือ มีความรู้ในเรื่องทฤษฎีการสอนภาษาไม่ครอบคลุมเรื่องการคาดคะเน และมีทักษะการคิดวิเคราะห์เพื่อเชื่อมโยงทฤษฎีการสอนภาษา กับขั้นตอนการประเมินผลค่อนข้างน้อย แม้ว่า จะได้ฝึกฝนมาแล้วหลายปี	- ปัญหาที่สำคัญ คือ ครูขาดพื้นฐานที่จำเป็นในการรับนวัตกรรมที่เป็นปรัชญา กล่าวคือ มีความรู้ในเรื่องทฤษฎีการสอนภาษาค่อนข้างน้อย และได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์เพื่อเชื่อมโยงทฤษฎีการสอนภาษา กับขั้นตอนการประเมินผลค่อนข้างน้อย	- ปัญหาที่สำคัญ คือ ครูขาดพื้นฐานที่จำเป็นในการรับนวัตกรรมที่เป็นปรัชญา กล่าวคือ มีความรู้ในเรื่องทฤษฎีการสอนภาษาไม่ครอบคลุมเรื่องการคาดคะเนและมีทักษะการคิดวิเคราะห์เพื่อเชื่อมโยงทฤษฎีการสอนภาษา กับขั้นตอนการประเมินผลค่อนข้างน้อย
2.2 การติดตามความเคลื่อนไหวของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ	- ผู้บริหารและครูส่วนใหญ่ติดตามความเคลื่อนไหวของการสอนภาษาแบบธรรมชาติด้วยการเข้ารับการอบรมและการศึกษาดูงาน	- ผู้บริหารติดตามความเคลื่อนไหวของการสอนภาษาแบบธรรมชาติและนวัตกรรมอื่นอย่างสม่ำเสมอจากตัวครูและวารสารทั้งของไทยและต่างประเทศ เข้าประชุมวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ และร่วมทำวิจัยหลายเรื่อง	- ผู้บริหารติดตามความเคลื่อนไหวของการสอนภาษาแบบธรรมชาติและนวัตกรรมอื่นอย่างสม่ำเสมอจากวารสารของไทยและต่างประเทศ เข้าประชุมวิชาการทั้งในประเทศและเริ่มมีการทำวิจัยในโรงเรียน 1 เรื่อง	- ผู้บริหารติดตามความเคลื่อนไหวของการสอนภาษาแบบธรรมชาติจากการเข้าอบรมและการไปศึกษาดูงาน แต่ไม่สม่ำเสมอ
3. การดำเนินการสอนภาษาแบบธรรมชาติ	3.1 การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์	- มีโรงเรียนที่กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการสอนภาษาแบบธรรมชาติไปจำนวน 9 โรงเรียน คือ ไม่มีกำหนดเป้าหมาย โรงเรียนที่ไม่มีแผนการดำเนินงาน	- กำหนดแผนการในน้การสอนภาษาแบบธรรมชาติและนวัตกรรมอื่นมาใช้เป็นช่วงๆ โดยขึ้นอยู่กับเรื่องที่เป็นสนามวิจัยในชั้นนั้น	- กำหนดแผนการในน้การสอนภาษาแบบธรรมชาติและนวัตกรรมอื่นมาใช้เป็นช่วงๆ โดยขึ้นอยู่กับวิชาที่ประเทศที่ผู้บริหารเชิญมาในชั้นนั้น

ตารางที่ 33 (ต่อ)

หัวข้อที่วิเคราะห์	ประชากร	กรณีตัวอย่าง		
		โรงเรียนสุขเกษม	โรงเรียนสุขสิทธิ์	โรงเรียนहरรา
3.2 การปฏิบัติเพื่อให้บริการเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้	<ul style="list-style-type: none"> - โรงเรียน 8 โรงเรียนจาก 9 โรงเรียนไม่สามารถปฏิบัติตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ - ปัญหาที่สำคัญในการปฏิบัติ คือ ครูส่วนใหญ่มีพื้นฐานความรู้ในเรื่องการสอนโดยให้เด็กเป็นศูนย์กลางซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญก่อนที่จะนำวิธีการสอนแบบธรรมชาติมาใช้ค่อนข้างน้อย 	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาคู่มือที่สามารถสอนโดยให้เด็กเป็นผู้เรียนรู้ กลางก่อน แล้วจึงพัฒนาให้เข้าใจหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติควบคู่กับการพัฒนาครูให้สามารถสอนโดยให้เด็กเป็นผู้เรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง โดยเน้นให้ครูระบุหลักการของการปฏิบัติให้ได้ ทั้งนี้โรงเรียนได้พัฒนาให้ครูสามารถใช้กิจกรรมการสนทนาแบบ Malal Program และกระบวนการวางแผน ปฏิบัติ และทบทวนควบคู่ไปด้วย - การนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติไปใช้เริ่มจากครูที่เป็นอาสาสมัครก่อน 	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาคู่มือที่สามารถจัดกิจกรรมตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติควบคู่ไปกับการสอนโดยให้เด็กเป็นผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง แต่ไม่เน้นให้ครูเชื่อมโยงการปฏิบัติกับหลักการหรือทฤษฎี ทั้งนี้ โรงเรียนได้พัฒนาให้ครูสามารถใช้กิจกรรมตามแนวทางของ Malal Program และกระบวนการวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน ควบคู่ไปด้วย - การนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติไปใช้เริ่มจากครูที่เป็นอาสาสมัครก่อน 	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาคู่มือที่สามารถจัดการสอนโดยเน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กลงชั้น โดยที่พัฒนาคู่มือให้เริ่มขึ้นกิจกรรมการสอนแบบโครงการควบคู่ไปด้วย
3.3 การกำกับ ดูแล และติดตามผล	<ul style="list-style-type: none"> - วิธีการที่ปฏิบัติมากที่สุด คือ การที่ผู้บริหารตรวจสอบการปฏิบัติงานของครูจากการเยี่ยมชั้นเรียน - ปัญหา คือ ผู้บริหารและครูมีความรู้เกี่ยวกับกลยุทธ์กัน จึงไม่สามารถติดตามผลการทำงานไปใช้ได้ อย่างจริงจัง 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้บริหารและครูร่วมกันประเมินการปฏิบัติงาน โดยเน้นให้ผู้รับผิดชอบวิเคราะห์ข้อบกพร่องของตนเอง โดยยึดหลักการของการสอนภาษาแบบธรรมชาติเป็นสำคัญ - มีการจัดทำ Portfolio ของครูเพื่อประเมินการทำงานของครู 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้บริหารประเมินจากการปฏิบัติงานของครูตามลำดับชั้นของการบริหาร โดยมีระบบที่ชัดเจน โดยครูใหญ่และครูต่างก็ประเมินการปฏิบัติงานและอภิปรายร่วมกัน 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้บริหารติดตามผลโดยการตรวจสอบการปฏิบัติงานของครูตามที่ได้มอบหมาย - ปัญหา คือ ผู้บริหารไม่สามารถทุ่มเทเวลาในการกำกับดูแลครูอย่างใกล้ชิด
3.4 การจัดการเรียนการสอน	<p>3.4.1 วิธีการจัดการสอนภาษาแบบธรรมชาติ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ครูส่วนใหญ่มีจุดมุ่งประสงค์การสอนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา และจิตสภาวะแวดล้อมในห้องเรียน - เรียนด้วยการคิดป้ายหรือบัตรคำ - ปัญหา คือ ครูมุ่งให้เด็กคุ้นเคยกับภาษาเขียนโดยไม่ได้มุ่งเน้นการสื่อสารที่มีความมุ่งหมายจริงกับเด็ก 	<ul style="list-style-type: none"> - พหุศีกกรรมที่ครูแสดงที่สอดคล้องกับหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ครูแสดงพหุศีกกรรมที่เป็นแบบอย่างในการใช้ภาษามากที่สุด แต่พบพหุศีกกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กได้คาดคะเนน้อยมาก หรือไม่พบพหุศีกกรรมเลยสำหรับครูบางคน - การจัดการสภาพแวดล้อมและสื่อส่วนใหญ่จะเน้นให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดและมีการใช้ภาษาอย่างมีความหมายต่อเด็ก 	<ul style="list-style-type: none"> - พหุศีกกรรมที่ครูแสดงที่สอดคล้องกับหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ครูแสดงพหุศีกกรรมที่เป็นแบบอย่างในการใช้ภาษามากที่สุด - ปัญหา คือ พบพหุศีกกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กได้คาดคะเนน้อยมาก และยังขาดมีคู่มือที่สนับสนุนกิจกรรมในลักษณะที่ชี้ให้เห็นถึงเป็นศูนย์กลาง - การจัดการสภาพแวดล้อมและสื่อบางส่วนที่จำเป็นต่อการปฏิบัติไม่สอดคล้องกับหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ เนื่องจากความจำเป็นในการเตรียมเด็กเพื่อสอบเขียนต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั้งโรงเรียนอื่น 	<ul style="list-style-type: none"> - ครูสอนอ่านเขียน และการสะกดคำโดยเน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กลงมาจากการสอนแบบเดิม - ปัญหา คือ ครูเข้าใจวิธีที่ตนเองเป็นวิธีการสอนภาษาแบบธรรมชาติ - การจัดการสภาพแวดล้อมและสื่อที่เน้นปรับจากการสอนอ่านเขียนโดยมีคู่มือที่มุ่งเน้นมาเป็นการสอนภาษาแบบธรรมชาติเป็นปีแรกจึงยังมีหลายส่วนที่ไม่สอดคล้องกับหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ เนื่องจากพื้นฐานความรู้ของครูและความจำเป็นในการเตรียมเด็กเพื่อสอบเขียนต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั้งโรงเรียนอื่น

ตารางที่ 33 (ต่อ)

หัวข้อที่วิเคราะห์	ประชากร	กรณีตัวอย่าง		
		โรงเรียนสุขเกษม	โรงเรียนสุทัศน์	โรงเรียนหรรษา
3.4.2 การประเมินพัฒนาการทางภาษา	- วิธีการที่ใช้น่ากที่สุด คือ การสังเกตพฤติกรรม - ปัญหา คือ การสังเกตพฤติกรรมนั้นไม่มีการบันทึก อย่างเป็นระบบ	- ส่วนในผู้สูงสังเกตพฤติกรรมและบันทึก เป็นช่วงๆ อย่างไม่เป็นระบบ ในสมุดบันทึก พัฒนาการที่ตีพิมพ์ในการประเมิน พัฒนาการทางภาษาตามแนวการสอนภาษา แบบธรรมชาติบ้างแต่ไม่ละเอียด เริ่มศึกษา และทดลองนำ Portfolio มาใช้	- ส่วนในผู้สูงสังเกตพฤติกรรม แต่ไม่ได้จด บันทึก ในสมุดบันทึกพัฒนาการที่ตีพิมพ์ขึ้นใน การประเมิน คือ พัฒนาการทางทุกด้านของเด็ก ไม่ปรากฏตีพิมพ์ขึ้นด้านพัฒนาการทางภาษา ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ เริ่ม ศึกษาและมีโครงการที่จะนำ Portfolio มาใช้	- ประเมินโดยการทดสอบด้วยแบบฝึกหัด และแบบทดสอบการอ่านเขียน และสะกดคำ ของเด็ก
3.4.3 ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน	- ปัญหาที่สำคัญ คือ ครูไม่มั่นใจว่าการสอนของตน จะถูกต้องตามหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ	- ครูมีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการสอนภาษา ไม่ครอบคลุมในเรื่องการคาดคะเนและยังไม่ สามารถเชื่อมโยงพฤติกรรมการสอนของตน กับทฤษฎีบางส่วนจึงมักจะทำให้เกิดความ สงสัยเกี่ยวกับความถูกต้องของการสอน	- ครูมีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการสอนภาษา น้อย และไม่ได้ความสำคัญกับการเชื่อมโยง พฤติกรรมการสอนของตนกับทฤษฎี ทั้งนี้ มีครูบางคนมีพื้นฐานในเรื่องการจัดการเรียน โดยให้เด็กเป็นศูนย์กลางค่อนข้างน้อย	- ครูพื้นฐานความรู้ในเรื่องการสอนโดยใช้ เด็กเป็นศูนย์กลางน้อย จึงยังไม่พร้อมที่จะ ก้าวไปสู่การสอนภาษาแบบธรรมชาติ
3.5 การประสานงานระหว่างเพื่อนครู	- ส่วนใหญ่มีการพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระหว่างเพื่อนครูเกี่ยวกับการสอนทั่วไป - ปัญหา คือ ครูส่วนน้อยเท่านั้นที่มีการทำงาน ร่วมกันเกี่ยวกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ	- ใช้เทคนิค Peer Coaching เพื่อให้ทำงาน ร่วมกันเป็นคู่มักเป็นการคิดวิเคราะห์เพื่อแก้ ปัญหาและวางแผนเกี่ยวกับการสอนทั่วไป และระดมเอาภาษาแบบธรรมชาติ - มีมุมมองความรู้สำหรับครูผู้จัด ให้มีหนังสือให้ ความรู้สำหรับครูผู้จัดได้อย่างน่าสนใจ	- มีการทำงานร่วมกันโดยมีผลัดกันนำเสนอ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทั่วไป และการสอนภาษาแบบธรรมชาติ โดยมีฝ่าย วิชาการของโรงเรียนเป็นผู้ประสานงาน - จัดส่วนหนึ่งของหลักสูตรการเป็นห้องต้นกล้า สำหรับครู ซึ่งหนังสือความรู้สำหรับครูผู้จัดไว้	- มีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทั่วไป - ปัญหา คือ ไม่มีการประสานงานระหว่าง เพื่อนครูในเรื่องการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
3.6 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	- โรงเรียนส่วนใหญ่แจ้งให้ผู้ปกครองทราบว่า นำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้ในการจัดการ เรียนการสอนเมื่อจัดปฐมนิเทศผู้ปกครองใหม่ - ปัญหา คือ ผู้ปกครองส่วนน้อยให้ความร่วมมือกับ โรงเรียน	- โรงเรียนจัดกิจกรรมให้ความรู้ผู้ปกครองเรื่อง การจัดการเรียนในกับเด็กอย่างเหมาะสมกับ พัฒนาการและการส่งเสริมพัฒนาการทาง ภาษาของเด็กอย่างสม่ำเสมอ - ผู้ปกครองส่วนหนึ่งของชุมชนเรียนเป็นกลุ่ม เป้าหมายของการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือของเด็ก	- โรงเรียนจัดทำเอกสารให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง อย่างสม่ำเสมอ ผู้ปกครองเข้าใจแนวทางการจัด การเรียนการสอนภาษาของโรงเรียน มี ผู้ปกครองเข้ามาสังเกตการจัดการเรียนการ สอนอยู่เสมอและให้ความช่วยเหลือแก่ โรงเรียนในด้านสื่อและอุปกรณ์ โดยสามารถ จัดโครงการหนังสือจากบ้านได้	- ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมทั่วไปของ โรงเรียนซึ่งจัดขึ้นในโอกาสต่างๆ แต่ไม่มี ส่วนร่วมในเรื่องของการสอนภาษา - ปัญหา คือ ผู้ปกครองไม่ให้ความสำคัญน กับการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาให้ โดยแสดงความต้องการให้โรงเรียนสอน อ่านเขียน

จากตารางที่ 33 สามารถสรุปสภาพและปัญหาการสอนภาษาแบบธรรมชาติในโรงเรียนอนุบาล ในกรุงเทพมหานคร ได้ดังนี้

1. ความต้องการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

โรงเรียนส่วนใหญ่ ผู้บริหารเป็นผู้ตัดสินใจนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้ และครูไม่มีความต้องการที่แท้จริงที่จะนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้ แต่นำมาใช้ตามนโยบายของผู้บริหาร และพบว่าความต้องการมีผลต่อการนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้ โดยที่ครูที่มีอิสระในการเลือกและตัดสินใจเปลี่ยนแปลงการสอนของตนมาเป็นการสอนภาษาแบบธรรมชาติสนใจศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ และสามารถจัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติมากกว่าครูที่ไม่มีอิสระในการเลือกและตัดสินใจนำมาใช้

2. การศึกษาให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

ผู้บริหารและครูส่วนใหญ่ไม่เข้าใจหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติอย่างกระจ่างชัด เนื่องจากขาดพื้นฐานสำคัญและจำเป็นที่จะทำให้เข้าใจการสอนภาษาแบบธรรมชาติ คือ ขาดพื้นฐานความเชื่อเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยให้เด็กเป็นศูนย์กลาง ทั้งนี้ ผู้บริหารและครูส่วนใหญ่มุ่งศึกษาวิธีจัดกิจกรรมตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ มากกว่ามุ่งศึกษาทำความเข้าใจปรัชญา ทำให้การนำมาใช้สอดคล้องกับหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติค่อนข้างน้อย นอกจากนี้ยังพบว่าโรงเรียนที่นำมาใช้ได้สอดคล้องกับหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติค่อนข้างมาก ครูยังคงขาดความรู้เรื่องทฤษฎีการสอนภาษา และมีทักษะการคิดวิเคราะห์เพื่อเชื่อมโยงทฤษฎีกับการปฏิบัติค่อนข้างน้อย ปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาอันเนื่องมาจากลักษณะของนวัตกรรมเชิงปรัชญา ทำให้การทำทำความเข้าใจจึงเป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก

3. การดำเนินการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

การนำการสอนภาษาแบบธรรมชาติมาใช้ส่วนใหญ่เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครู โดยที่ผู้บริหารพยายามพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ แต่การพัฒนาครูในเรื่องนี้ประสบความสำเร็จค่อนข้างน้อยเพราะต้องใช้เวลาในการพัฒนาครูเรื่องพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยให้เด็กเป็นศูนย์กลางก่อน การพัฒนาครูเน้นที่การจัดกิจกรรมตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ มากกว่าการพัฒนาครูให้เข้าใจ

หลักการ เนื่องจาก ผู้บริหารส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจการสอนภาษาแบบธรรมชาติเช่นเดียวกับครู การสอนของครูส่วนใหญ่ไม่สะท้อนหลักการสำคัญในเรื่องการคาดคะเน นอกจากนี้ยังพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จะเปิดสอนเฉพาะระดับอนุบาล ไม่มีชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 รองรับ และโรงเรียนที่เปิดสอนระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่จะคัดเลือกเด็กด้วยการสอบวิชาการ ดังนั้น โรงเรียนจึง จำเป็นต้องสอนอ่านเขียนเพื่อเตรียมเด็กให้สามารถสอบเรียนต่อได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย